

ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД

ГР. ВЕЛИНГРАД, ОБЩ. ВЕЛИНГРАД, ОБЛ. ПАЗАРДЖИК, БУЛ. "ХАН АСПАРУХ" 35, ТЕЛ.0359/5-20-19

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

С настоящото публикуване, Община Велинград предоставя възможност на заинтересованите лица да направят своите предложения и становища по проект на Дългосрочна програма на община Велинград за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива. Хартиеният носител на проекта се намира в кабинет № 17, 1-ви етаж, сграда на бул. "Хан Аспарух" № 35.

**ВАШИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ПО ПРОЕКТА БИХТЕ
МОГЛИ ДА ДАДЕТЕ ОТ 26.06.2020 Г. ВКЛ. ДО 27.07.2020 Г. ВКЛЮЧИТЕЛНО,
КАКТО СЛЕДВА:**

- А) ПО ЕЛЕКТРОНЕН ПЪТ НА АДРЕС: obshtina@velingrad.bg**
- Б) ЧРЕЗ ОТДЕЛ „АИОВО“ (деловодство)**

**ПРОЕКТ НА ДЪЛГОСРОЧНА
ПРОГРАМА НА ОБЩИНА
ВЕЛИНГРАД ЗА НАСЪРЧАВАНЕ
ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯТА ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И
БИОГОРИВА**

1. Списък на съкращения

ВЕИ	- Възобновяеми енергийни източници
ГПСОВ	- Градска пречиствателна станция за отпадни води
ДВ	- Държавен вестник
ДМА	- Дълготрайни материални активи
ЕЕ	- Енергийна ефективност
ЕС	- Европейски съюз
ИКТ	- Информационни и комуникационни технологии
ИП	- Инвестиционен приоритет
ИПГВР	- Интегриран план за градско възстановяване и развитие
НДЕФ	- Национален доверителен Еко фонд
НИРД	- Научноизследователска и развойна дейност
НПО	- Неправителствена организация
ОПДУ	- Оперативна програма "Добро управление"
ОПИК	- Оперативна програма "Иновации и конкурентноспособност"
ОПНОИР	- Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж"
ОПОС	- Оперативна програма "Околна среда"
ОПР	- Общински план за развитие
ОПРР	- Оперативна програма "Региони в растеж"
ОПРЧР	- Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
ОПТТИ	- Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура"
ПСОВ	- Пречиствателна станция за отпадни води
ПО	- Приоритетна ос
ПРСР	- Програма за развитие на селските райони
ПУДОС	- Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ	-Преки чужди инвестиции
ПЧП	-Публично-частно партньорство
РСПБЗН	-Районна служба пожарна безопасност и защита на населението
РИОКОЗ	- Регионална инспекция по опазване и контрол на общественото здраве
РИОСВ	- Регионална инспекция по околната среда и водите
ТСБ	- Териториално статистическо бюро
дка	- декар
ДКЕВР	- Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ЕСКО	- Компания за енергийни услуги
ЕСМ	- Мерки за енергийни спестявания
КВт	- Киловат
КВтч	- Киловатчас
КЕП	- Крайно енергийно потребление
МВтч	- Мегаватчас

ПС - (Електрическа) Подстанция

т.н.е./г. - Тонове нефтен еквивалент на година

ха – хектар

хил. н. м3 - Хиляди натурални кубически метри

MWh - MegaWatthour/ мегаватчас

kWh - KiloWatthour/ киловатчас

MW - MegaWatt/ мегават

MVA - MegavatAmpere / мегават ампера

kW - KiloWatt/ киловат

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

В съответствие с Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ), чл. 9 и чл. 10, ал. 1 и ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), кметовете на общини разработват общински дългосрочни програми за използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива.

Програмата се приема от общинския съвет, по предложение на кмета на община Велинград и обхваща период на изпълнение десет години.

Производството на енергия от възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност са в основата на Стратегията за устойчиво развитие на ЕС. Устойчивото развитие е фундаментална и всеобхватна цел на ЕС, насочена към непрекъснато подобряване на качеството на живот на настоящите и бъдещите поколения чрез ефективното използване на ресурси и не екологичния и социален иновационен потенциал на икономиката. За да изпълни поетите задължения към Европейската общност и според изискванията на Закона за енергийна ефективност, всяка община е необходимо да изготви планове и програми за енергийна ефективност.

Дългосрочната програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Велинград е разработена в съответствие с Националната енергийна стратегия на Република България до 2020 г.. При приемане на нова национална стратегия, в съответствие със заложените в нея цели, ще бъде приета нова дългосрочна програма. Предвижда се отчитане и на новосъбраните данни по Закон за преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 г. с тестово преброяване за Велинградска община през 2020 г.. Събирането на конкретни данни за ползвани фотоволтаици до 30 kw, както и за ползвани котли за отопление (на газ, пелети и т.н.) на жилищни сгради за ниско застрояване е трудно, поради което се разчита на въпросите от анкетите за преброяване, ако такива бъдат формулирани. Аналогично е положението и за санирането на сградите. В текущия момент липсва информация за схемите за финансиране през следващия програмен период.

Настоящата програма е съобразена с европейската политическа рамка в сферата на енергийната ефективност, като решенията са насочени към конкретни проблеми на българската енергетика. Целта на програмата е да се подпомогне справянето с един мащабен проблем на локално ниво, като благодарение на синергичния ефект се подпомогне развитието на вътрешния енергиен пазар и достигането на дългосрочни количествени цели.

Основните цели на страната са:

- 20% намаляване на емисиите на парникови газове спрямо 1990 г.;

- Национален план за действие по промените на климата;
- Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност 2005-2015;
- Национална краткосрочна програма по енергийна ефективност 2005-2007;
- Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност, приета с протокол 28/14.07.2005 и план програма за изпълнението ѝ;
- Трети национален план за действие по енергийна ефективност 2013-2020г.;
- Отчет за изпълнението на Втори национален план за действие по енергийна ефективност;
- Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност до 2015г.;
- Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ 2005-2015г.;
- Наредба № 16-1594 от 13.11.2013 г. за условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране на сгради, издаване на сертификати за енергийни характеристики и категориите сертификати;
- Наредба №РД-16-1058 от 10 декември 2009г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;
- Наредба №РД-16-932 от 23 октомври 2009 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на водогрейните котли и на климатичните инсталации по чл. 27, ал. 1 и чл. 28, ал. 1 от Закона за енергийната ефективност и за създаване, поддържане и ползване на базата данни за тях;
- Наредба за методиките за определяне на националните индикативни цели, реда за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал.1 от Закона за енергийната ефективност, допустимите мерки по енергийна ефективност, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания;
- Наредба №РД-16-347 от 2 април 2009г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договори с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост;
- Наредба №РД-16-301 от 20 март 2009г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация;
- Наредба №РД-16-346 от 2 април 2009г. за показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на промишлени системи, условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност на промишлени системи;
- Наредба №5 от 28 декември 2006г. за техническите паспорти на строежите;

- Наредба №РД-16-348 от 2 април 2009г. за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистъра на лицата, извършващи сертифициране на сгради и обследване за енергийна ефективност, реда за получаване на информация от регистъра, условията и реда за придобиване на квалификация и необходимите технически средства за извършване на дейностите по обследване и сертифициране.

- Извадка от *Поименния списък на задължените лица по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за енергийна ефективност и стойностите на определените им индивидуални цели за енергийни спестявания.*

- Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ЗООС);

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ЗООС);

- Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи (ЗЕ);

- Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството (ЗУТ).

1. Въведение - картина на общината - общи характеристики, проблеми и потенциали

Програмата на община Велинград за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива е съобразена с Общински план за развитие (ОПР) на община Велинград 2014 -2020. Периодът на действие е десет години, в който изпълнението на програмата ще бъде пряка функция от степента на съобразяване с основните предизвикателства:

- *Демографски промени* – застаряване, намаляване, обезлюдяване, миграция;
- *Глобализация* – необходима конкурентоспособност – качество, ефективност;
- *Климатични промени* – уязвимост от наводнения, засушавания, пожари;
- *Енергийна зависимост* – увеличаващ се риск, диверсификация, ВЕИ, енергийна ефективност.

2. Обща характеристика/профил на общината

2.1. Местоположение и слънчева енергия

Община Велинград е разположена в западния дял на Родопите и е третата по площ община в Пазарджишка област. Общината граничи с общините:

- от север: община Белово;
- от североизток - община Септември;
- от югоизток - община Батак;
- от юг – община Сърница;
- от изток: община Ракитово;
- от запад - община Якоруда и община Белица, област Благоевград;

Територия на общината : 604,6 кв.км.

Относителен дял спрямо територията на област Пазарджик : 14 %

Относителен дял спрямо територията на България: 0,54 %

Областният център отстои на: 47 км от гр. Пазарджик, 80 км от гр. Пловдив, 130 км от гр. София и 180 км. от границата с Република Гърция.

Добра достъпност - в северната част на Родопите, близо до столицата и до Пловдив - град с богато и уникално културно-историческо наследство, близост до зимния център Банско и богатото тракийско поле. Има добри транспортни връзки с еврокоридори №4 и №8. Трансфер от аерогара София - за 2 часа.

Община Велинград се намира в Южната част на България, област Пазарджик. В географско отношение община Велинград се отличава с добри туристически характеристики. Релефът е с високо и средно планински характер. Има водни, геотермални ресурси. Транспортна и техническа инфраструктура. Велинград се намира в Чепинската котловина в Западните Родопи. Градът има планински климат. Намира се в европейско-континенталната климатична област, на границата с континентално-

средиземноморската област. Лятото е прохладно и краткотрайно, а зимата – мека и продължителна. Валежите са сравнително малко. През пролетта и началото на лятото са по-обилни, в края на лятото и есента е по-сухо. Снеговалежите са достатъчни и задържането на снежната покривка е продължително (до 150 дни). Снежната покривка е устойчива и дебела.

Велинград е един от най-безоблачните градове в България. Облачността е най-голяма през зимните месеци. Общото ѝ намаляване се наблюдава в началото на есента. Това е едно от местата в България с повече безвалежни дни. Наличието на ясно време и обилно слънцегреене е характерно за Велинград. Средногодишната температура на въздуха е 9 °C. Относителната влажност на въздуха е 75%. Атмосферното налягане е ниско – 693 mm живачен стълб.

Водни ресурси в района на Велинград – реки, карстови и минерални извори – има в изобилие. Те са фактор за определянето местоживеене на хората, стопанската им дейност, за развитието на туризма като цяло. Многобройните бистри планински потоци и рекички се обединяват в Чепинската река. По-важните ѝ протоци са Грънчарица, Луковица, Лепеница, Мътница и Требетушица. Язовирите в района разнообразяват природната среда, изменят положително микроклимата и увеличават значително привлекателността на ландшафта. Във Велинград има редица карстови извори като Клептуза.

2.2.Релеф

Община Велинград е разположена в Чепинската котловина. Тя се простира изцяло във високите северозападни части на Родопите, поради което преобладаващият тип релеф е планински, надморската височина – от 750–800 до 2186 м (Чепинската котловина е 750–800 м, връх “Голяма Сютка” – 2186 м).

Характерна особеност на релефа е наличието на специфичен карстов комплекс. Мраморните разкрития между Беглика и кв.Чепино имат голяма туристическа стойност. В този комплекс е и пещерата “Лепеница”, която е обитавана от пещерни хора”. В Чепинската котловина избликват водите на карстовия извор “Клептуза”.

2.3.Климат

Климатът във Велинградската община е преходно-континентален със средиземноморско влияние, а във високите части е с планинско влияние.

Поради особеностите на релефа, годишната амплитуда на температурата е по-малка – не е така рязка както в равнините, лятото е прохладно, а зимата – мека.

За качеството на атмосферния въздух от голямо значение са следните климатични елементи: температура на въздуха, валежите, скоростта на вятъра, продължителността на слънчевото греене, броят на дните с мъгли и появата и задържането на снежната покривка. Тези фактори влияят за разсейването и преноса на емитираните вредни вещества в атмосферата.

Надморската височина на Чепинската котловина (ср.около 750 м) фактът, че тя е обградена от планински възвишения, сравнително добрата им лесистост – са причина за неголемите колебания на температурата на въздуха.

Средногодишната температура на въздуха за Велинград (по данни от ХМС-Велинград), е $+8,8^{\circ}\text{C}$, за по-високите планински части (по данни на станция Юндола) тя е $+5,4^{\circ}\text{C}$, или средногодишната температура на въздуха в община Велинград е $7,1^{\circ}\text{C}$.

Най-топъл месец е юли, когато се наблюдават най-високите средномесечни температура - $+18,6^{\circ}\text{C}$ (Велинград), $+14,5^{\circ}\text{C}$ (Юндола) – средна за общината е $+16,5^{\circ}\text{C}$.

Средномесечната минимална температура за общината е $-3,3^{\circ}\text{C}$ ($-2,3^{\circ}\text{C}$ за Велинград и $-4,4^{\circ}\text{C}$ – за Юндола).

Най-студено е през месец януари. Зимните средномесечни температури за общината са $-3,8^{\circ}\text{C}$, като във Велинград те са отрицателни само през януари, а през останалите зимни месеци – декември и февруари – тя е положителна.

2.3.1. Валежи

Средногодишната сума на валежите е 954 мм. Най-малки са валежите през месец септември – 36 мм, а най-влажно през месец май – 73 мм. По отношение на валежите по сезони се наблюдава едно равенство – през есента и зимата падат съответно 135 мм и 138 мм, а през пролетта и лятото – по 160 мм. Тези данни показват, че валежите са сравнително равномерно разпределени през цялата година.

Големи са средногодишните валежи – от 700 мм до 960 мм. Значителни са валежите през зимата – средно 150 – 210 мм. Сумата на пролетните и летните валежи е от 190 – 270 мм, а на есенните – средно 160 – 240 мм. Месеци с максимална сума на валежите са май и юни, а месеци с минимална сума на валежи са август и септември.

Снежната покривка е със средна продължителност 118 дни, най-често е нетрайна. Това се потвърждава от факта, че само 40 % от зимните дни са с устойчива снежна покривка. Най-рано сняг паднал на 06.X., а най-късно – на 09.I. Устойчива снежна покривка се формира най-рано на 05.XII, а снегът се разтопява най-рано на 15.III. Мъглите са рядко явление.

2.3.2. Слънчево греене

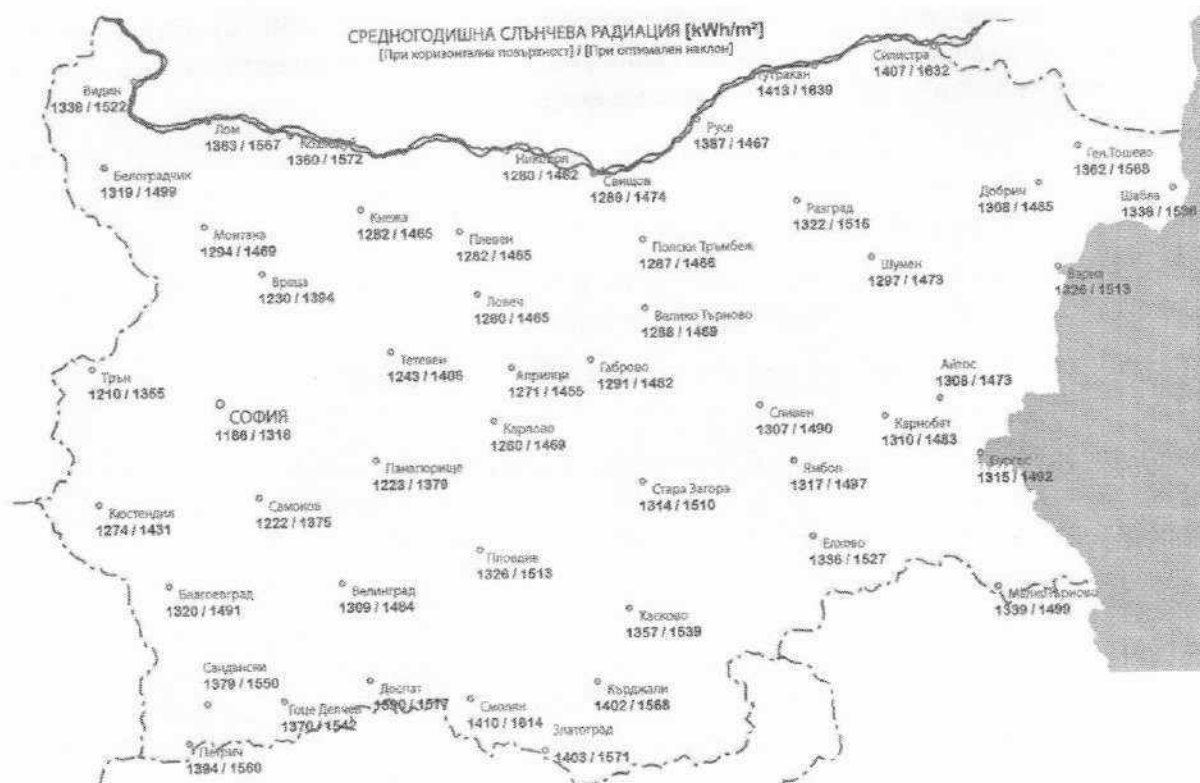
Продължителността на слънчевото греене се отразява върху температурата на въздуха и валежите. Интензивността на сумарната слънчева радиация е в пряка зависимост от височината на слънцето над хоризонта и от прозрачността на въздуха.

Слънчево време има 2157 часа през годината. Най-много слънчеви часове има през август – 304, а най-малко през декември – само 81 часа. По сезони най-много слънчево греене има през лятото – 832 часа (38,6 % от слънчевото греене), на второ място е пролетта – 538 часа (24,9 %), на трето място е есента – 504 часа (23,4 %) и на последно място е зимата – само 283 часа (13,1 %).

Общината е с добра радиационна характеристика, която не стимулира вторични химични реакции за повишаване нивото на замърсяване на въздуха.

Град Велинград има средногодишна слънчева радиация 1309 kWh/m^2 при хоризонтална повърхност и 1484 kWh/m^2 при вертикална. Този потенциал следва да се разработи максимално. По данни на община Велинград издадените разрешения за строеж на фотоволтаични електрически централи са 4.

Теоретичният потенциал е дефиниран като количество слънчева енергия, който попада на един квадратен метър хоризонтална земна повърхност във времеви отрязък – една година.

2.3.3. Мъгли и скорост на вятъра

Броят на дните с мъгла в община Велинград е различен за гр.Велинград и котловината и за Юндола. Респективно 25 дни и 36,9 дни годишно са с мъгла. Средномесечно за Велинград се падат по 2,1 дни, а за Юндола – по 3,1 дни. Най-много мъгливи дни според данните от станция Велинград (5,5) са през месец декември, а за Юндола те са 5,4 (през м.ноември).

По полугодие мъглите във Велинград от IV до IX месец са само 4,2 дни, а от X до III месец – са 20,8 дни, за Юндола те са съответно 10,4 дни (IV-IX месец) и 26,5 дни (X – III месец).

Максималният брой на дните с мъгла през годината за станция Юндола е 190 дни, а за Велинград . 72 дни. Най-много мъгливи дни на Юндола има през м.октомври (23 дни), през същия месец е и максимумът във Велинград (17 дни). Най-малко мъгли във Велинград се наблюдават през м.август (3 дни), а на Юндола през м.май (10 дни). Средната месечна **относителна влажност** на въздуха за град Велинград е 75%, като най-висока е през месец декември – 83%, а най-ниска през август – 65%.

2.3.4. Ветрове

Скоростта на вятъра обуславя мекия климат в общината. Общо взето Чепинската котловина е защитена от ветровете, защото е заобиколена от всички страни с планини и планински възвишения. Преобладаваща посока на вятъра е – североизток. Средногодишна честота на тихо време /безветрие/ - 59,80 %.

Духат обикновено т.нар.”горски бризи”, преобладаващата компонента на които са югозападните и североизточни ветрове. Местен вятър тук е “вечерникът”. През летните горещини той внася прохладата в котловината. Твърде характерно е действието на северозападният вятър, свързано с валежите. Местните хора знаят – явят ли се мъгли над Арапчал и Каменица – ще вали.

Средногодишната скорост на вятъра за Велинград е 1,5 м/сек, а за Юндола – 1,4 м/сек. Общо взето средномесечната и годишна скорост на вятъра е равномерна.

Цялостно община Велинград е неподходяща за развитие на ветрови ферми, но след проучване може да има конкретни терени, на които това да е подходящо. Бъдещето развитие става на височина над 40м, като изследванията проведени досега за България, трябва да се проведат на една по-голяма височина.

2.4. Хидрология, инженерна геология и минерални води

2.4.1. Геоложка основа

Районът попада в Западно-Родопският блок на Родопския масив. Геоложката основа е изградена от метаморфни, магмени и седиментни скали. Метаморфните скали се свързват с докамбрийско-гранитоидите с палеозойска, а седиментните с неозойска възраст. Докамбрий е представен от Пра-Родопската надгрупа (установена северозападно от Сърница). Дебелината на надгрупата не превишава 900 м.

Рупчоската група в Чепино е представена от Чепеларската, Богутевската и Вълчанската свити.

Чепеларската свита се разкрива на югозапад и на север от Велинград. Тя е изградена от алтерниращи биотитови, мусковитови и двуслюдни дребнозърнести гнайси, шисти, гнайсошисти, амфиболити, мрамори, нечисти мрамори. Разкрива се югозападно и северно от Велинград. Дебелината на Чепеларската свита е от 200 до 800 метра.

Богутевската свита се разкрива над Чепеларската свита и има най-широко разпространение в Чепино. Асеновградската група се среща по долините на р. Чукура от "Клептуза" до "Беглика".

От физикогеоложките явления и процеси най-широко са разпространени: Карста; Сипеите; Срутищата.

Процесите на карстификация са силно развити в мраморите от Добростан-ската свита. Срещат се както повърхностни форми: - Губилища; - Понори, и др., така и подземни форми: - Пещери (Мократа пещера).

Срутищата и сипеите се срещат по проломите и ждрелата на реките прорязващи метаморфния скален масив. Масивът е силно напукан вследствие претърпяната тектонска обработка. На места са образувани скални потоци и реки.

2.4.2. Хидрология

Основната дренажна артерия на общината е Чепинската река. Тя се явява един от най-пълноводните притоци на р.Марица. Водосборният ѝ басейн съвпада с границите на общината. Изворите ѝ са южно, югоизточно от вр."Малка Сютка".

В началото (р. Рибна – Балък дере) навлиза в дълбока долина и протича напърно през Чепинската котловина, където (под названието Стара река, Банска река) на места се използва за напояване.

Като Чепинска река тя се образува южно от кв."Чепино" от вливането на още три реки – Лепеница, Бистрица и Абланица.

В началото на кв. "Чепино" приема и водите на карстовият извор "Клептуза" (580 – 1160 л/сек). От ляво в кв."Лъжене" се влива р.Луковица, която извира под Юндола. По-надолу реката приема водите на р.Еленка. В котловината се влива най-големият ѝ приток – р.Мътница, след с.Драгиново продължава на север в живописния Чепински пролом между ридовете Алабак и Коркария. След с.Ветрен дол реката навлиза в Тракийската низина и се разбива на няколко ръкава. Най-големите притоци на реката са Софан дере, Абланица и Мътница. Дължината ѝ е около 87 км, а водосборният ѝ басейн – 899,6 км².

2.4.3. Хидротермални находища

Минералните води в общината извират непосредствено от делувиялните отложения и младотерциерните наслаги. Локалното обогатяване на минералните води с радон в хидротермалното находище "Чепино" е свързано с еманации пукнатини или пигматитови жили, които съдържат присъединени радиоелементи.

Повишаването на температурата и увеличаването на минерализацията на водата, зависи от дълбочината на циркулацията им – най-високи са в Драгиново и постепенно намаляват към кв."Чепино".

Най-висока е температурата на водата в Драгиново – 94°C. С най-голям дебит е хидротермалното находище "Чепино" (62 л/сек). Тук водата е радонова (радиоактивна).

Хидротермалните находища в общината са четири – Чепино, Лъжене, Каменица и Драгиново. Общият дебит на минералната вода възлиза на около 175 л/сек със средна температура около 60°C. При модернизиране на водоснабдителната система на термалните води, общият дебит при върхово натоварване ще може да достигне 275 л/сек със средна температура 60°C.

Велинградският термоводоносен басейн е един от най-крупните и сравнително добре проучени в цялата южнобългарска термална област. Водните му ресурси възлизат на не по-малко от 160 л/сек., от които 150 л/сек. са разкрити и подготвени за експлоатация. Огромните ресурси на този басейн са съсредоточени на територията на Велинград 140 л/сек. или 80 %. Половината от тези ресурси се падат на Чепинското находище, което има голяма радиоактивна мощност, превишава два пъти мощността на Нареченското находище. Минералните води на Велинград в количествено и качествено отношение съчетават едновременно курортните възможности на водите в Хисар, Баня – Пловдивско и Нареченски бани.

- 20% дял на ВЕИ в общия енергиен микс;
- 10% на енергия от възобновяеми източници в транспорта;
- Подобряване на енергийната ефективност с 20%.

Разработването на Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Велинград е необходимо, за да се повиши енергийната ефективност на общината и за да се отчете напредъка и нуждата от допълнителни мерки и начини за справяне с глобалните проблеми: климатичните проблеми, повишаване на енергийната ефективност и намаляване на големия дял енергия, употребена в икономиката, ограничаване на енергийната зависимост на ЕС и икономически растеж.

Два от основните приоритети в Енергийната стратегия са тясно обвързани с електроенергията, произведена от възобновяеми източници. За целта трябва местните ресурси в община Велинград да са максимално ефективно употребени. Всички видове местни неизчерпаеми ресурси са анализирани и разработени. Общината, като активен участник в процеса, има възможността да сподели добри практики със заинтересовани страни, като подкрепи инициативи за повишаване енергийната независимост.

В следствие изпълнението на програмата се очакват следните два основни резултата:

- Опазване на околната среда чрез намаляване на емисиите от парникови газове и замърсяването на въздуха.
- Финансов ефект: намаляване на изразходваните средства за енергия, както за бита, така и за обществените сгради, промишлеността и др.

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Основна цел на програмата е насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници. Реализацията на този процес се постига чрез определяне на възможните дейности, мерки и инвестиционните намерения на общината.

В общината има изградени МВЕЦ, фотоволтаична централа и фотоволтаична система, някои общински сгради са с геотермално отопление, изградено преди 1987г., град Велинград се газифицира.

Основни положения:

- подобряване енергийното управление на територията на общината;
- смяна на горивната база за локалните отоплителни системи с възобновяеми източници;
- въвеждане на локални източници на възобновяема енергия (слънчеви колектори, фотоволтаици, геотермални източници, използване на биомаса, в т.ч. преработка на отпадъци).

Община Велинград ще проведе информационна кампания, като при всяка издадена виза за проектиране, всеки гражданин бъде уведомяван за ползите, икономичността и ефективността при използването на енергия от възобновяеми източници.

ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Република България като член на ЕС е ангажирана да постигне целите на всички държави от съюза, като предприеме действия за повишаване на енергоефективността и развитие на възобновяемите енергийни източници. Действащите нормативни документи, с които трябва да се съобрази Програмата на община Велинград за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива са:

- Рамкова конвенция на ООН по Изменение на климата, приета през юни 1992 г., ратифицирана от България през 1995 г. ;
- Протокола от Киото, ратифициран през 2002г.;
- Стратегия Европа 2020
- Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновими източници;
- Директива 2009/72/ЕО на Европейския Парламент и Съвета – от 13 юли 2009г.;
- Директива 2002/91/ЕО на европейския парламент и съвета от 16 декември 2002 г. относно енергийната ефективност на сградния фонд;
- Директива 2006/32/ЕО на европейския парламент и съвета от 5 април 2006 г. относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги;
- Директива 2004/8/ЕО за комбинирано производство на топло- и електроенергия;
- Стратегическия план за енергийните технологии;
- Енергийната стратегия на България до 2020г.;
- Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);
- Закон за енергетиката (ЗЕ);
- Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);
- Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);
- Закон за горите;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите актове за неговото прилагане;
- Закон за водите;
- Закон за рибарство и аквакултурите;
- Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008-2010;
- Програма на Правителството на Република България;

Табл:1.Хидротермални находища

Находища	Извори	Дебит l/s	Температура °C	Минерализация mg/l	Радиоактивност /в Емани/
Чепино	18	70	22 – 48	0,20 – 0,24	68 – 73
Лъджене	48	35	22 – 60	0,20 – 0,60	4 – 17
Каменица	11	30	53 – 90,5	0,65 – 0,82	6 – 18

Източник: Общинска администрация Велинград

Сумарният дебит на естествените извори е около 110 л/сек с температура от 22⁰ С до 78⁰ С. Чрез сондажи дебита се увеличава на около 130 – 150 л/сек, а температурата достига до 91⁰ С.

Всички води са хидрокарбонатни, натриеви, флуорни, сулфатни и др. с променлив йонен състав. Съдържанието на аниони и катиони в различните извори е различно. Минералните води имат още в състава си голямо разнообразие от редки и разсеяни елементи. Водозточниците са групирани в трите квартала на града. В разположението им съществува температурна и геохимична зоналност. От юг към север нараства температурата, солевото съдържание, количеството на сулфатите, натрия, флуора и силициевия диоксид. Горещите води съдържат и сулфиди.

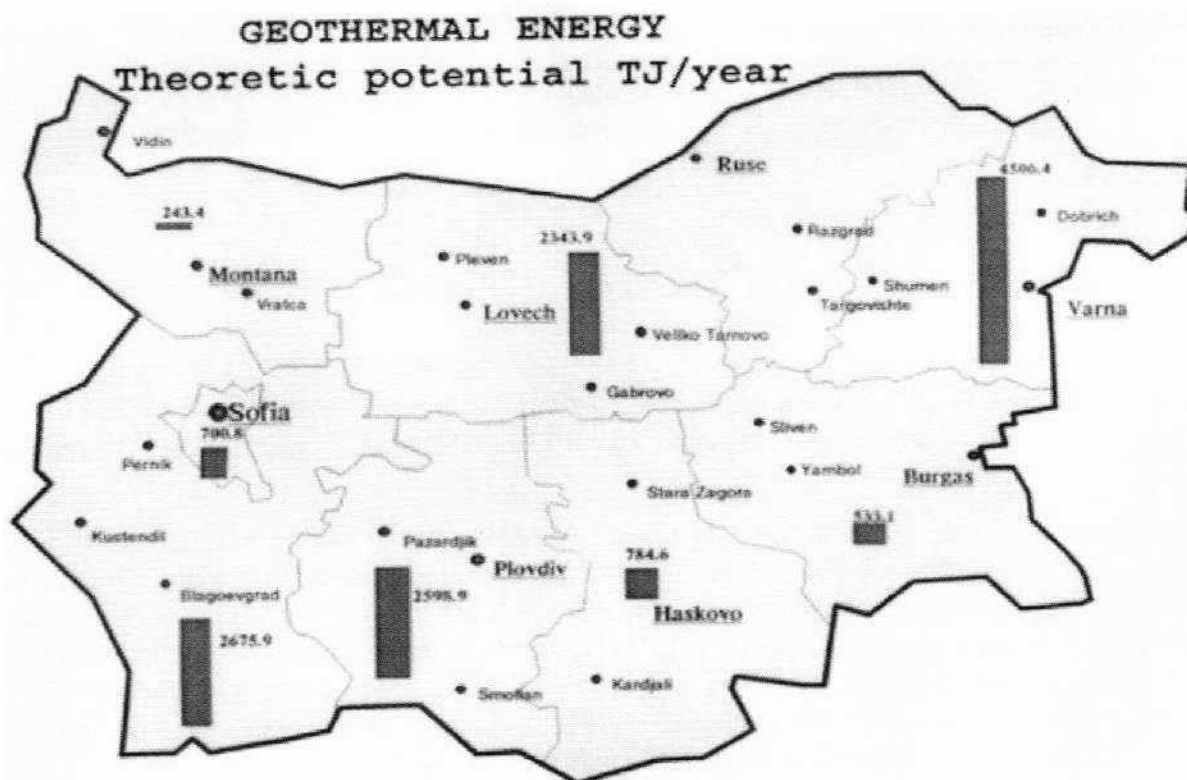
В квартал Чепино се намира един от най-големите термални извори в страната с дебит над 60 л/сек. Водите са алкални (карбонатни, сулфатни, натриеви) и флуорни с ниска минерализация до 0,24 г/л и температура до 48⁰ С. Отличават се с повишена радиоактивност от 70 до 80 емана. Съдържат сравнително повишени концентрации на волфрам, сребро и др.

В квартал Лъджене, по долината на река Луковица има 42 минерални извора и 6 сондажа. Температурата на водите нараства от запад на изток от 22⁰С до 66⁰С. По състав водите са предимно флуорни. От микроелементите присъстват антимон, индий и арсен.

В квартал Каменица се намират най-горещите минерални води с температура до 91⁰ С. Те са сулфатно-хидрокарбонатни, натриеви флуорни (флуорид от 7 до 12 mg/l), силициеви (мета-силициева киселина – до 137 mg/l) и с по-висока обща минерализация до 0,82 g/l. Някои води имат хидросулфиди. От микроелементите се съдържат стронций, волфрам, галий, антимон, арсен и др.

Водните запаси и източници в района на общината – реки, карстови и минерални извори – са фактор, който е способствал за развитието на селищната мрежа, стопанската дейност и развитието на балнеолечебният отдиш и туризъм като цяло и е с голям потенциал по отношение енергия от възобновяеми източници.

ГЕОТЕРМАЛНА ЕНЕРГИЯ

Топлинната енергия от земята се извлича чрез сондажи и могат да се разделят на два основни вида , според температурата им и област на приложение:

- С ниска температура: този вид енергия се употребява директно или индиректно, като поради температурната амплитуда от 20 до 100 градуса е подходящо за употреба в бита, в индустриалното производство.
- С висока температура: всички води с по-висока температура от 90 до 180 градуса.

2.5. Полезни изкопаеми

Районът не е богат на полезни изкопаеми, като изключим добрите залежи от представителите на нерудните изкопаеми като: - мрамор; гранит и др. Оскъдните находища от нерудни полезни изкопаеми не се експлоатират ефикасно. Единствено добивът на мрамор има стопанско значение. Най-известното мраморно находище Лепеница се намира на 12 км на юг от Велинград.

Злато в района на общината е добивано още от траките. В Сребрен, Писани скали, Семово и Бакалски колиби се срещат древни рупи, оставени от бесите. По-значителни златни рудни изяви се формират в три района – Бабяк, Сребрен и Пашово. Запасите са добре проучени, но рудите не са пригодни за промишлена експлоатация (Бабяк и Сребрен), а при с.Пашови има голяма перспектива за търсене на златосъдържащи руди.

Нерудните полезни изкопаеми са представени главно от брекча и мрамори. Мрамор се добива в местността “Лепеница”, където има запаси за 25 - 30 години при добив 3000 м³/год. Гранит се добива в района на Мечкина река. В тихите заливни места на реките Чепинска, Мътница, Абланица, Лепеница и др., се добива пясък и чакъл.

2.6.Почви

Преобладаващите почви в общината са кафявите горски почви (89 % от общата площ). Песъчливо-глинести са кафявите горски почви и съдържат малко хумус. Характерна особеност на кафяви горски почви е липсата на оподзоляване в хумусния хоризонт при отсъствие на СаСО₃ в основната скала и наличността на много ярко кафяво до червеникаво оцветяване. Тъмните кафяви почви са характерни за северните и близки до тях изложения. Отличават се с голямата си мощност, добре изразен хумусно-аккумулятивен хоризонт и малка скелетност. Имат големи запаси от хранителни вещества и висок капацитет на активна влага. Това ги прави в повечето случаи почви с високи лесорастителни свойства, върху които успешно растат насаждения от бук, ела, смърч, бял бор и др. Светлите кафяви почви са характерни за южните и близки до тях изложения. Те са маломощни, със скъсен хумусен хоризонт и наличие на много скелет. Заемат се главно от различно продуктивни бялборови насаждения. Бук, смърч, ела – лош растеж и малка продуктивност. Механичен състав: КГП са с лек механичен състав. Отличават се с значителна скелетност. Лесорастотелни свойства: От гледна точка на горското стопанство КГП са твърде плодородни. Тук растат най-производителните букови и иглолистни гори. Поради релефа протичат интензивни ерозионни процеси, където лесорастителните свойства са лоши. Така и плитките на южни изложения почви.

Канелени горски почви в общината са разпространени около Чепинска река. Тези почви са средно хумусни, по съдържание на хумус приличат на сивите горски почви, слабо запазени с усвоим азот и фосфор. За подобряване на плодородието им се препоръчва наторяване и напояване. Имат рязка диференциация между хумусния и алувиалния хоризонти. Хумусният е с мощност 25–40 см, има канелен цвят и сбит до плътен строеж. Алувиалният хоризонт е мощен (до 70–80 см), глинест, уплътнен, червеникаво-кафяв. Карбонатите са измити на дълбочина 80–100 см и реакцията на почвата е слабо кисела. Съдържанието на хумус в орницата е около 2 % и почвите са слабо запасени с азот и фосфор и добре с калий. Физичните свойства на тези почви са неблагоприятни - слаба водопропускливост, при навлажняване набъбват, а при изсъхване се спичат, при обработка се къртят на твърди буци. Естественото им плодородие е слабо, но могат да се получават задоволителни добиви при добра агротехника.

Алувиално-ливадните почви са разпространени върху I и II надзаливни тераси на реките Доспат, Мътница и Чепинска. Те са богати на скални материали и на хумусни вещества, висоководопропускливи са и са подходящи за отглеждане на зеленчуци. Основните

дейности за повишаване на плодородието им освен торене са насочени към предпазването им от заливане на реките, заблатяване и засоляване

Рендзини (хумусно-карбонатни почви) се срещат по поречието на р.Лепница. Предпоставка за образуването им е наличието на карбонатни почвообразуващи скали. Разпространени са в комплекс с черноземите, смолниците, сивите, канелените и кафявите горски почви. Те са богати на хумус, сухи и силно дренирани почви.

Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвепото плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и петролни продукти. Във високите части на планината по поречието на реките основният проблем на почвите е свързан с ерозията. При връщането на обработваемата земя на собствениците, високите цени на препаратите за растителна защита и все по-честото използване на органични торове, ще доведе до постепенното нормализиране на почвения състав.

2.7.Флора и фауна

На територията на община Велинград се наблюдава голямо разнообразие на флората и фауната. Основните причини за разнообразието на растителността са височинните пояси, всеки от които е със специфичен набор от растителни видове. Основно значение за формирането на богатото растително разнообразие имат климатичните условия, сложният релеф, почвите, дейността на човека и др.фактори.

Растителността е изключително богата на видове – главно поради голямата вертикална амплитуда, която варира от 400 – 2 186 м.

В най-ниските части, в котловините и край реките (надморска височина до 500 м), преобладават смесените дъбови гори (бяла върба, крехка върба, черна елша, черна тополя, бяла тополя и др.).

На сухите каменисти и припечни склонове в ксеротермния дъбов пояс преобладават: черният, зимният дъб, мъждряна, келявият габър, благуният, драката и др.

Значителна роля в състава на растителността в тези пояси играят тревните съобщества. Между тях на широко са разпространени: червената властика, орловата папрат, карталът, обикновената полевица и др. На една част от тях се отглеждат селскостопански култури (главно картофи).

В иглолистния пояс (надм.в 1 300 – 1 500 м) и по-рядко до 2 000 м, преобладават иглолистните гори – смърч, бял бор, ела, /лиственца – много рядко, използва се като парково дърво най-често, интродуцирана е в България/ и малък брой изкуствено залесени със зелена дугласка. Дървесни видове: бял бор, смърч, ела, черен бор, бук, елша, ива, трепетлика, тополи, горскоплодни /джанка, дива круша, киселица/.

В иглолистния пояс (надм.в 1 300 – 1 500 м) и по-рядко до 2 000 м, преобладават иглолистните гори – смърч, бял бор, ела, лиственица и малък брой изкуствено залесени със зелена дугласка.

В субалпийският пояс (надм.в. 1 900 – 2 186 м), в растителната покривка се срещат: черна боровинка, червена боровинка, връшняк, зелена елша и др. В този пояс значително участие имат тревните формации – алпийският лапад, карталът, мечата ливадна трева и чернеещата властика.

Горският фонд заема 85.5 % от територията на общината, като за управлението му отговарят ДГС “Алабак”, ДГС “Селище”, УОГС “Г. Ст. Аврамов”, ДЛС “Чепино” обединено със закритото от 01.02.2013 г. ДГС “Чехльово”. За Община Велинград предстои изготвянето на горскостопански план за управление на общинските гори.

Растителността в района на общината е ценен източник на дървесина, фураж, хранителни продукти, лечебни растения и др.

Различните растителни съобщества имат климатична, вододайна, водоохранна и почвозащитна средообразуваща, санитарно-хигиенна и др. роли.

Горската растителност представлява естествен филтър за пречистване на замърсения въздух. Растителността е основен фактор при формирането на природната среда и поддържането на екологическото равновесие в нея.

Животинският свят се отличава с голяма пестрота, като безспорно най-голям интерес представляват птиците – лещарка, калугерица, кукувица, козодой, щъркеловите, нощните и дневните грабливи птици.

В планинските райони се срещат: вълк, лисица, таралеж, къртица, невестулка, пор, заек, мечка, глигани, дива коза, дива котка, сърна, елен, скален орел, сокол, ястреб, глухар, скална яребица и др.

Във Велинградската община са проучени 133 вида защитени животни, от които 101 вида са птици.

Поради този факт някои територии от общината са включени в системата “Натура” по две директиви – за местообитанията и за птиците. Като цяло състоянието на дивеча тук е сравнително стабилно, но съществуващата система за опазване на дивечовото разнообразие не създава условия за опазване на дивите животни и техните местообитания.

2.8. Биомаса

Отпадна маса има на разположение по цялата територия на страната, както и на община Велинград, като налична суровина има, което дава възможност за развитие на голям брой малки проекти. Освен създаването на нови работни места, което ще подобри заетостта в дадени райони, производството на енергия от биомаса е евтино и топлинната енергия, която се произведе, може да се употреби директно или препродаде. Други ползи от употребата на този субпродукт е щадене на околната среда: намаляване на сечта на гори, което предпазва и от създаването на територии, нуждаещи се от рекултивация и ще повиши чистотата на въздуха.

На национално ниво страната ни разполага с възможност за изграждане на 500 мВ мощности, което се равнява на сто обекта с пет мегавата. За да се повиши независимостта на общината към местния доставчик, трябва да се повиши техния брой, както и цикълът да се завърши, като се повиши коефициента им на полезно действие, като се комбинират с производство и на електроенергия.

Производството на биогаз може да се осъществи по няколко възможни начина, като биогазовите инсталации за преработка на отпадъците се обвържат с:

- Отпадъци от големи ферми;
- Отпадъци от малки ферми или общини;
- Битови и индустриални отпадъци;
- Извличане на сметищен газ;

- Към промишлени предприятия;
- За преработка на утайки от ГПСОВ.

След анализ на земеделското производство в общината най-подходящо е производството на биогаз от първични и вторични селскостопански отпадъци или от селското стопанство и животновъдството.

3. Селищна мрежа

Община Велинград е създадена с указ № 2295/ ДВ брой 101/26.12.1978 г. който определя седалищата и състава на общините в Република България. През 1987 г. община (селищна система) Сърница е закрыта и с Указ № 3005, ДВ, бр. 78/1987 г. 3 – те ѝ населените места се присъединяват към община Велинград. С решение № 285 от 09 май 2014г. на Министерски съвет и Указ №177 от 22 юли 2014г. на Президента на Република България, са утвърдени нови граници на община Велинград, от които са изключени град Сърница и селата Побит камък и Медени поляни. Селищната мрежа в територията на общината се е формирала в зависимост от природните и теренни условия и с оглед развитието на поминъка на населението. Тя се състои от 21 населени места, от които 1 град и 20 села.

Съгласно Наредба № 7 на МРРБ/22.12. 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видови територии и устройствени зони селищата от община Велинград попадат в следните категории:

- в категорията “ малки градове” - гр. Велинград ;
- големи села (с население от 2000 до 5000 жители) – с. Драгиново;
- средни села (с население от 1000 до 2000 жители) - 3 села (с. Грашево, с. Кръстава и с. Света Петка);
- малки села (с население от 250 до 1000 жители) - 9 села (с. Абланица, с. Александрова, с. Биркова, с. Всемирци, с. Долна Дъбева, с. Медени поляни, с. Пашови, с. Побит камък, с. Рохлева);
- много малки села (с население до 250 жители) - 9 села (с. Бозьова, с. Бутрева, с. Враненци, Горна Биркова, с. Горна Дъбева, с. Кандови, с. Цветино, с. Чолакова, с. Юндола).

Освен функционален, градът е и пространствен център. Като цяло селищната мрежа може да се определи като мозаечно-дисперсно разположена в територията.

Средната селищна гъстота (3.0 селища на 100 км²) е малко по-малка от тази за страната (около 4.8), но по-голяма от област Пазарджик (около 2.6). Селищата не са разположени равномерно на територията на общината. Общинският център – Велинград, е разположен ексцентрично в границите на общината. По-голямата част от населените места са в западната част на общината. От центъра на Велинград до най-близкото населено място, разстоянието е от 4 км (Драгиново).

По степен на урбанизация, община Велинград е на пето място в областта с 62.9 %. Градското население е с по-ниска от средната стойност за страната - 72.5 %, но по-висока от средната стойност за областта – 62.2 %. Това определя урбанистичната структура на общината като моноцентрична. Останалата демографска маса е разпределена в сравнително равномерна мрежа от села. Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самозадоволяващ се производствен характер. Като цяло, в селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваша жизнената кариера на младите хора.

Структурата на първичния социален сервиз е почти огледален образ на тази категория селища и възрастовия профил на населението им. Само в 7 от общо 20 села има функциониращи училища. В повечето села няма лекарски практики. Центърът компенсира с пълен набор от добре развити услуги на селищно, общинско и ниво.

В сравнителен план сред населените места по степента на развитост на селищните си функции се откроява общинския център гр. Велинград. Интегриращите му възможности са основно по линия на административните и някои от социално обслужващите му функции – образование, здравеопазване и социални дейности. По отношение на икономическите и на другите обслужващи функции и влиянието им върху останалите селища в общината гр. Велинград е безспорен лидер.

По степен на благоустроеност, селата имат сходни характеристики – всички са електрифицирани и водоснабдени и разполагат със значителни зелени площи. Сравнима е и благоустроеността на уличната мрежа – няма канализация и някога изградената с трайна настилка улична мрежа, сега е повсеместно в лошо състояние.

Последните не са разположени равномерно на територията на общината. Общинският център – Велинград, е разположен ексцентрично в границите на общината. По-голямата част от населените места са в западната част на общината. За по – голямата част от населените места застроените части на селата са разпръснати (населените места са образувани на база разпръснати махали).

Като пространствена структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се дължи на демографските и функционални характеристики. Общината има нужда от целево създаване най-малко на два допълващи центъра – с. Света Петка и с. Грашево.

4. Състояние на местната икономика

4.1.Отраслова структура на общинската икономика

По данни на териториално статистическо бюро гр. Пазарджик, през 2015 г. в производствено икономическия комплекс на община Велинград функционират 1438 фирми, които са произвели продукция на стойност 163 932 хил. лв. и са осигурили заетост на 6 203 човека.

Табл.2 Основните показатели на стопанските единици /нефинансов сектор/ за 2014 г. и 2015 г. в община Велинград са илюстрирани в следващите таблици:

ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21)	ПРЕДПРИЯТИЯ	ПРОИЗВЕДЕНА ПРОДУКЦИЯ	ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	ЗАЕТИ ЛИЦА	НАЕТИ ЛИЦА	ДМА
	БРОЙ	ХИЛЯДИ ЛЕВА		БРОЙ		Х ЛВ.
1	2	3	4	5	6	7
2014 година						
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД	1 549	183 046	310 411	6 759	5 698	129 700
1. СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	135	4 985	6 166	348	235	6 493
2. ДОБИВНА ПРОМИШЛЕННОСТ						
3. ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ	243	75 613	87 226	2 156	2 014	25 367
4. ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛ. И ТОПЛ. ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗ	4			7		
5. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ, КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ И ДР.	3					
6. СТРОИТЕЛСТВО	41	5 891	6 310	115	95	2 033
7.ТЪРГОВИЯ, РЕМОНТ НА МПС	645	27 060	129 329	1 560	1 116	13 430
8.ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	53	13 276	14 612	234	201	2 741
9.ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	184	31 694	38 171	1 243	1 126	50 673

10. СЪЗДАВАНЕ И РАЗП. НА ИНФ., ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	12	1 820	2 067	72	62	998
11. ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	42	2 773	3 441	58	32	11 938
12. ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	47	1 112	1 139	113	74	1 378
13. АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	15	880	914	49	34	412
14. ОБРАЗОВАНИЕ		81	88	7	3	
15. ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	51	13 723	16 438	594	547	9 345
16. КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	15	223	248	20	13	268
17. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	50	879	921	100	60	176
2014 година						
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД	1 438	163 932	280 246	6 203	5 227	126 200
1. СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	145	6 258	7 919	366	233	9 404
2. ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ						
3. ПЕРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	167	48 338	56 011	1 556	1 471	22 077
4. ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛ. И ТОПЛ. ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗ	4					
5. ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ, КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ И ДР.						
6. СТРОИТЕЛСТВО	39	10 878	12 064	162	141	4 321
7. ТЪРГОВИЯ, РЕМОНТ НА МПС	608	29 756	124 662	1 492	1 092	12 515
8. ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	52	10 527	11 264	228	194	2 255
9. ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	170	34 150	40 791	1 318	1 202	48 098
10. СЪЗДАВАНЕ И РАЗП. НА ИНФ., ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	9	1 676		57		
11. ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	40	1 471	1 800	42	16	11 363
12. ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	50	1 324	1 376	93	60	649
13. АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	17	1 128	1 406	51	39	487
14. ОБРАЗОВАНИЕ	7	74	74	9	4	
15. ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	53	13 853	16 275	596	548	8 757
16. КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	16	311	358	26	18	992
17. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	57	1 030	1 099	115	73	148

По показателя приходи от дейност най-голям дял на общинската икономика се пада на сектора на услугите 71.2 %, от които 43.8 % се падат на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети и 14.6 % на хотелиерство и ресторантьорство. На второ място е сектора на индустрията с 20.0 %, от които с най голям дял е преработващата промишленост. Последното място заема селското и горското стопанство на което се пада дял от 2.8 %.

От представените в таблицата за нетните приходи данни е видно, че с най -голям дял и с перспектива за развитие е този на услугите и в частност на дейностите пряко свързани с туризма, за чийто развитие в общината има неизползван потенциал. Секторът на услугите е най-динамично развиващият се. В него функционират 75.0 % от регистрираните на територията на общината икономически субекти, предимно микро предприятия.

В община Велинград в сектора на индустрията (промишлеността) водещи са следните фирми:

- **Дърводобив и дървопреработване** – Това е водещият отрасъл на общинската икономика. Ежегодно в общината се добиват около 150 000 м³ дървесина.

Броят на малките и средни дървопреработващи предприятия е над 350. Те работят почти изключително за износ (предимно за Гърция и Турция). Мебелните предприятия са концентрирани главно във Велинград - “Стела 97” – производство на мебели; ЕТ “ММ-Метко” – производство, проектиране и монтаж на мебели за дома, офиси и хотели; “Фейзал” ЕООД, “Мебелна фабрика Братя Коцеви” ООД, “АМОС АБ” ЕООД; ЕТ „Агро Арапов – Серафим Арапов” и др., както и много фирми дървопреработватели и производители на палети, еко брикети и др.

Създаването на стимули на предприемачите в мебелното производство, които да затворят производствения цикъл от добива на дървесина до крайния продукт – мебели и фасониран дървен материал, както и възможност за дългосрочно договориране на дървесина с цел подобряване на производствата, планиране в по—дълъг период, инвестиране в техника, разкриване на нови работни места и не на последно място създаване на условия за преработка на отпадния продукт от обработката в продукт за отопление - замяната на нефтопродукти с пелети.

- **Машиностроене** – Представено е главно от “Роботика” ЕООД – производство на медицинска, лабораторна и фармацевтична техника и “Кентавър” – дървопреработващи и металорежещи машини. Като странична дейност тук се произвежда и работно облекло.

- **Хранително-вкусова промишленост** - Това са главно малки и средни предприятия. По-големите между тях са „Маринели” ЕООД, “Бони оборот” и “Хлебозавода”.

- **Строителство** –В общината са през 2015 г. са регистрирани 39 фирми, занимаващи се със строителство, като произведената бруто продукция е била за 10 878 хил. лева За сравнение: през 2009 г. фирмите са били 54, а произведената продукция е била за 6 600 хил. лв.

Структура на стопанските единици

По отношение на размера на действащите фирми, като гръбнак на общинската икономика се явяват микро (91.5 %) и малките фирми. През 2011 г. те съставляват 98.5 % от броя на предприятията.

Табл:2. Групи предприятия

ГРУПИ ПРЕДПРИЯТИЯ СПОРЕД ЗАЕТИТЕ В ТАХ ЛИЦА	ПРЕДПРИЯТИЯ	ПРОИЗВЕДЕНА ПРОДУКЦИЯ	ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	ЗАЕТИ ЛИЦА	НАЕТИ ЛИЦА	ДМА
	БРОЙ	ХИЛЯДИ ЛЕВА		БРОЙ		Х ЛВ.
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД	1 438	163 932	280 246	6 203	5 227	126 200
Микро до 9 заети	1 316	55 802	112 297	2 505	1 627	47 466
Малки от 10 до 49	102	58 486	111 354	1 940	1 867	31 607
Средни от 50 до 249	20	49 644	56 595	1 758	1 733	47 127
Големи над 250	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ

По отношение на приходи от дейност водеща роля през 2015 г. имат малките и микро фирмите, които реализират 223 651 хил. лв. (79.8%) от приходите от дейност.

4.2.Инвестиционна активност

За нея може да се съди по ръста на ДМА. Ако за 2014 г. ДМА в общината са били 129700 хиляди лева, то през 2015 г. те са 126200 х.лв..

По икономически дейности през 2015 г. спрямо 2014 г. има нарастване на ДМА единствено в селското и горско стопанство с 44,8 %, в другите дейности се отчита намаляване. Това означава малък ръст на ДМА и по – голямо намаляване в следствие натрупване на амортизационни отчисления.

Намалената инвестиционна активност забавя постигането на по – висок и устойчив икономически растеж в общината.

Особено важни за развитието на икономиката са и преките чуждестранни инвестиции. (ПЧИ). Освен с директното си значение за развитието на икономиката, те са и индикатор за инвестиционната атрактивност на общината. Данни за общината не са публикувани от НСИ или БНБ..

На територията на общината има 2 недържавни структури, работещи в подкрепа на бизнеса. В град Велинград се намира Агенция за регионално развитие (НПО), която има за цел подпомагане на частния бизнес на МСП. Агенцията консултира и подкрепя техни проекти. Тя е със статут на неправителствена организация (НПО).

Важна структура в подкрепа на бизнеса е и местната инициативна група (МИГ) Велинград. Тя иницира и реализира проекти, които са в подкрепа на общинската икономика. На регионално ниво е „МИГ – Белово, Септември, Велинград”

Изводите, които се налагат от прегледа на стопанското развитие на общината са:

- Недостатъчен е размерът на инвестициите за обновяване на технологичното оборудване;
- Недостатъчна и с незадоволително качество е бизнес- инфраструктура в общината;
- Ниска е степента на конкурентноспособност на производствените предприятия;
- Намаление на чуждестранните инвестиции.

По отношение на развитието на науката и иновациите в общината, трябва да се отчете факта, че в нея няма нито едно звено, осъществяващо такава дейност.

Също трябва да се каже, че в общината няма направена инвестиция за НИРД за последните години.

Туристическо развитие

Стопански измерения на туризма: СПА и уелнес туризмът, балнеотуризмът и съпътстващите ги услуги са едни от традиционните структурни опори на общинската икономика. Всички предходни анализи изтъкват значимия туристически потенциал на община Велинград. Преди да бъде представен актуализираният му вариант, следва да се оцени настоящото развитие на туризма в стопанските му измерения.

В областен план, община Велинград (с 314 хил. нощувки) категорично отстоява първа позиция пред областния център Пазарджик (25472) и следващите го по реализирани нощувки – Батак (8213), Панагюрище (7044), Стрелча (3295), Пещера (3095).

4.3.Туризм

Четвърта стратегическа цел в сектор туризм в Общински план за развитие 2014 – 2020 е развитие на Велинград като термален център дестинация за устойчив туризм.

Развит е туризм със стратегически за общината измерения. Основен принос имат балнео и спа туризмът (без да е изчерпан ресурсният капацитет на минералните води).

От 2006 г. в община Велинград се изпълнява Стратегия за развитие на устойчив туризм, призвана да съхрани идентичността и да развие потенциала на дестинация „Велинград” и дестинация „Район Велинград”:

В района няма и не се допуска стимулирането на силно развити неустойчиви форми на туризма, свързани с промяна на естествения ландшафт, мащабни застроявания, увреждане на природата чрез изграждане на съоръжения или по друг начин.

Не се развиват и не се стимулират форми на туризъм, свързани с увреждането на социалната среда, елементите на културното или природно наследство.

Минералната вода е стратегически ресурс както за развитие на туристическите услуги, така и като възобновяем източник на енергия.

Използването ѝ като възобновяем източник на енергия е със спорни обществени резултати до настоящия момент. То пряко кореспондира с постигането на част от заложените цели в Общински план за развитие 2014 – 2020, свързани със сектор туризъм и екология, и е в дисонанс с целта за подобряване на техническата инфраструктура.

Силни и слаби страни:

- изпълнение на подземната инфраструктура за минерална вода като функция на издаваните разрешения от различни инвеститори, някой път с плачевни резултати за състоянието на уличната мрежа;
 - необезпечаване в инвестиционните проекти на възможността за ефективното ползване на температурата на ресурса;
 - планиране влагането на публичен финансов ресурс в такъв вид инфраструктура без финансов план за възвръщаемост на инвестицията;
 - съществуване на различен размер на таксата за балнеолечение и за отопление;
- Налице е тенденцията за увеличаване на броя издадени разрешения за строеж за топлопроводи.

2002г.

- №109 / 12.07.2002г, упиXV., кв.414 на Велинград

собственик:Държавна собственост с АДС№169/1997г

инвеститор:"ПРО"ЕАД-София на основание Заповед№296/10.07.2002г и Договор №462/11.07.2002г с Областен управител на Пазарджишка област

обект:"Помпена станция- водоснабдяване с минерална вода от сондаж №7". , ЗП=17м²
Представено разрешение за водоползване №0122/05.04.2002г от МОСВ-София

- №110 / 12.07.2002г., за упиVII.-2564, кв.414Б на Велинград

собственик:Община Велинград

инвеститор:"ПРО"ЕАД-София

обект:"Прокопаване на трасе за водопровод за минерална вода от сондаж№7 - "Вельова баня"" с дълж.540 м.л.

- №161 / 12.09.2002г., за упи (парцел) XV.-2553 , кв.357 на Велинград

с инвеститор:Валерий Илиев Стоянов

обект:"Прокопаване и полагане на топлопровод", L=180 м.л.

Представено Разрешение за водоползване на минерална вода №0148/19.07.2002г от МОСВ-София

2003 г.

- №47 / 04.04.2003г., УПИ XII- 2394, кв.344Б на Велинград

инвеститор: Мария Асенова Пешева

обект:"Прокопаване за полагане на водопровод за минерална топла вода" ,L=170л.м.

- №48 –Анулиран и неизведен

- №49 –Анулиран и неизведен

- №52 / 11.04.2003г., имот 7318 в упи XVI гр. Велинград

инвеститор: Община Велинград и "Двореца" ООД

обект:"Помпена станция, водопровод и резервоар за минерална вода" , ЗП=19,20кв.м.

- №138 / 22.07.2003г., УПИ XXI и VII, кв. 198 и 198А на Велинград

инвеститор: Община Велинград, стр. предприемач – ДМТОСО – МВР – София с управител Валери Василев Проев, В-д, ул."Ивайло"№1А

обект:"Подмяна на водопровод за топла вода на база за отдих "Орфей"", 194 л.м.

2004 г.

- №139 / 29.06.2004г., УПИ II , кв.420 на Велинград

инвеститор: ИА "Пътища"-Обл. пътно управление

обект: "Водопровод за минерална вода с помпена станция към админ. сграда на РПС" ,
L=380,00кв.м.

2005 г.

- №71 / 26.04.2005 г., I - За минерален плаж, търговия и услуги, кв. 156, ОП "Спортни имоти и плажове", Прокопаване за реконструкция на водопровод за минерална вода от каптаж №7 до централен плаж и резервоар за мин. вода ДЪЛЖИНА=35м'

- №94 / 17.05.2005 г., VII-Хотелски комплекс, кв. 133, "Хураниинв" ЕООД Мохамад Наджар, прокопаване за полагане на водопровод за пренос на топла минерална вода по одобрено и съгласувано трасе с дължина L=1824м'

- №125 / 24.06.2005 г., кв. 143, "Горска индустриална компания" ООД, прокопаване за полагане на подземен водопровод за пренос на топла минерална вода 1368л.м., Бор;

- №182 / 30.08.2005 г., кв. 356, XIV-2503, Цвета Андонова Андонова-ползвател, собственик-Община Велинград хотел "ДЕВИ", За прокопаване на водопровод за пренос на топла минерална вода по ул. "Иван Асен и" Борислав"-193лм и асф. Настилка-2X7-14лм. Общо L=207м';

2007 г.

- №178 / 03.07.2007 г., кв. 357, XII-2548, "Лайт хотел ин" ЕООД с управител Трендафил Пеков Димитров, Ремонт и подмяна на съществуващ водопровод за пренос на минерална вода - от т. А до т. Б от о.т. 2106-210-255-2105а-2174 в съществуващ бетонов канал с дължина L=30м', ул. "Борислав" 20;

- №340 / 08.11.2007 г., кв. 414, XIII-Поч. дом ПОС - от т. А - т. В, Община Велинград - собственик, възложител и ползвател: "Кредо - Г4" ЕООД, Прокопаване и Полагане на подземен водопровод за пренос на топла минерална вода - сградно отклонение - от т. А - т. Б - ПОС - неблагоприятно трасе, 35 л.м.

2008 г.

-164/ 17.06.2008г. - за УПИ XIV- 2860 в кв.361 гр.Велинград

Ползвател: "Орхидея" ЕООД

Обект: Прокопаване и полагане на водопровод за минерална вода -сградно отклонение с дължина L=35м'

- № 196/ 15.07.2008г. - За УПИ VII- 2654 в кв.414а гр.Велинград

Ползвател: "ПРО"ЕАД гр.София

Обект: Прокопаване за изместване на водопровод за пренос на топла минерална вода - сградно отклонение - 149,00л.м., ул. "Й. Бах"

- № 292/ 07.10.2008г. - За кв.341 -ПОС гр.Велинград

Ползвател: МБДПЛР "Вита" ЕООД

Обект: Основен ремонт и частична реконструкция на съществуващ подземен водопровод за пренос на минерална вода - 725,00л.м.

- № 320/ 11.11.2008г. - За УПИ XIII- 2516 в кв.359 гр. Велинград

Възложител: "Елбрус Холидейс" ЕООД

Обект: Прокопаване и преместване на съществуващ водопровод за пренос на минерална вода с дължина 317,00л.м., ул. "Борислав" и ул. "Иван Асен"

- № 321/ 11.11.2008г. - За УПИ VII- почивен дом в кв.207 гр. Велинград

Възложител: ЛВБ на НС Велинград

Обект: Прокопаване и преместване на съществуващ водопровод за пренос на минерална вода с дължина 415,00л.м. , категория: четвърта;

2009 г.

- № 53/13.03.2009 г., За УПИ I- 3120 в кв.212 м-т "Копчелево благо" гр.Велинград

Инвеститор: "Макси-Г" АД

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода - етапно - I, II, III и IV етап -общо L- 1020,00л.м., категория: четвърта

- № 60/24.03.2009 г., За УПИ XX- 2148 в кв.207 гр.Велинград

Ползвател: Златка Андонова Гоздарева и Иван Димитров Спиров

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от точка "А" - Сондаж №4 "Власа" до УПИ XX в кв.207 L- 600,00л.м., категория: четвърта
- № 68/ 31.03.2009 г., За УПИ VI- 2387 в кв. 3443 гр.Велинград
Ползвател: Минчо Бонев Георгиев, Ангел ИВ.Петаков и Райна Сп.Петакова

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от точка "А" - до т."Б" -ул."Хр.Смирненски", L - 305,00л.м., категория: четвърта
- № 90/ 14.04.2009г.- За УПИ XVI- в кв.202- прокопаване на улица ПОС гр.Велинград

Ползвател: "Мини Марица- Изток" ЕАД

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода - сградно отклонение с дължина L=244м'

Категория: четвърта

- 262/ 13.10.2009г.- За УПИ XV в кв.143 гр.Велинград -ПОС -улицы

Възложител: "Горска индустриална компания" "ООД гр.София

Обект: Прокопаване и полагане на водопровод за топла минерална вода -сградно отклонение с дължина L=86м', категория : четвърта

- №326/ 29.12.2009 - За УПИ XV . в кв.143 гр.Велинград ПОС -улицы

Възложител : Горска индустриална компания "ООД гр.София

Обект: Прокопаване и полагане на водопровод за топла минерална вода - сградно отклонение - втори етап - 100,00л.м., категория: четвърта

2010 г.

- № 42/ 13.04.2010 г. За УПИ XV кв.143 - улицы ПОС гр.Велинград.

Възложител: Горска индустриална компания" ООД

Обект: Прокопаване и полагане на водопровод за топла вода -минерална вода-сградно отклонение - трети етап -35,00л.м., категория: четвърта

- № 99/ 11.06.2010 г. ПИ № 150145 м-т "Вельовица" Велинград

Възложител: "Цем консулт" ЕООД

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на топла минерална вода L- 633,00л.м.

- № 231/ 26.11.2010 г. ПОС-улицы за ПИ № 212046 гр.Велинград

Възложител: "МАКСИ Г" АД

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на топла минерална вода -сградно отклонение до хотелски комплекс"

МАКСИ Г "АД с дължина L=134м'

Категория: четвърта

- № 242/ 01.12.2010 г. УПИ III-6366 в кв.420а гр.Велинград

Възложител: "Елбрус Холидейс" ЕООД

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода L- 30,00л.м. , категория: четвърта

2011 г.

- № 275/ 10.10.2011 г УПИ XII-7395,7394 в кв.207а гр.Велинград

Възложител: "Марина-МК -2010"ЕООД гр.Несебър

Обект: Прокопаване и полагане на водопровод за пренос на топла минерална вода от сондаж №7 "Вельова баня" , категория : четвърта, L -654,45л.м.

2012 г.

- № 233/ 06.11.2012г. За УПИ XI- цветни оранжерии в кв.354 гр.Велинград

Възложител: "ГОЛДЕН ГРУП" ООД

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на топла минерална вода - сградно отклонение от сондаж №4 "Власа" до УПИ XI

Категория: четвърта , L=227кв.м ;

2013 г.

- №213/ от 22.11.2013г УПИ II-6651-„за почивен дом“ ,кв.383, гр.Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС ,гр. Велинград ул. „Хан Аспарух“ №35,П дължина L=516м', ползвател: „Болкън Асет Мениджмънт“ ЕАД,гр. София,кв. „Манстирски

ливади“–запад,бул. „Бълдария“ №132 Съгласувано с: ЕВН, ВКТВ, БТК

Обект: Проектиране на водопровод за минерална вода от т. „А“–водопровод на „Етон“АДкм.2862 до т. „В“–„Хотел“ в УПИ II-6651, кв.383

- №108/ от 09.06.2014г УПИ VII-6990,7059, кв.207, град Велинград

Възложител:Народно събрание на РБ, град София, Решение №30/24.01.2008г.на МС РБ

Обект: текущ ремонт на два броя резервоари за питейна и минерална вода, външна канализация и водопровод на ЛВБ на НС, град Велинград V1=100,00м3; V2=100,00м3;

2014 г.

№133/ от 26.06.2014г УПИ X-2793, кв.169, град Велинград

ПОС-Община Велинград, бул. „Хан Аспарух“ 35

Възложител: Иван Тодоров Захов и Христо Тодоров Захов, ул. „Евл. Георгиев“22,

Прокопаване за присъединяване водопровод за минерална вода от т.“А“–сондаж №6 ВКП

„Вельова баня“ до т. „В“–къща за гости, в УПИ X-2793, кв.169, град Велинград

L=49,48л.м.

- №138/ от 03.07.2014г УПИ XXXIII-1932 /през ул. „Г. Кирков“–ПОС/, кв.402, град

Велинград, бул. „Хан Аспарух“№35 ;Ползвател и инвеститор:Георги Иванов Митков

и Марийка В. Миткова, град Велинград , ул. „Еленка“18

Съгласувано с : Решение 159/24.04.2014 на ОБС

Обект: Нов подземен водопровод за минерална Вода от сондаж №5 „Сярна баня“,

до УПИ XXXIII-1932, кв.402 по плана на град Велинград L=620,00л.м.

2015 г.

- № 34/ 06..04.2015г. м-т „Мариница/Оранжериите“, от т. А–капт.№1 до т. „Б“ в ПИ 341084,землище с. Драгиново

Възложител:„ДИКСИ-64“ЕООД,град Велинград , управител:Асен Цветанов Читаков

Обект: прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от.

Т. „А“–каптаж 1 в ПИ 298035 до т. „Б“–ПИ341084 L=660,00л. м

- № 65/10.06.2015г. УПИ IX-1580, кв.259,улицы –ПОС ос.т.2320, ос.т. 2010-2027, ос.т.

2026 , град Велинград

Възложител: Община Велинград, бул. „Хан Аспарух“35, ползвател: Ет „Тора-Тодор

Ямаков“, представител Тодор Ангелов Ямаков

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т.

„А“ в УПИ XIII –сондаж №5 „Сярна баня” ,

кв. 2651 до т. „Б“ в УПИ IX-1580, кв. 259 L=456,00л.м.

- № 106/06.08.2015г. за УПИ I-7023-ПОС, кв. 414А, град Велинград

Възложител:Община Велинград-ПОС, ползвател: „ВИП 2005“ ООД, управител: Валентин

Делев Маринов, обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за минерална

вода от т. „А“ „Сондаж“7 „Вельова баня”

до т. „В”- хотел в УПИ I-7023, кв. 4141, град Велинград L=132,00л. м. –сградно

отклонение

-х№ 127/03.09.2015г. ПИ№ 151059, местност „Санаториума”, землище на град Велинград

Възложител: „Фобос 99”ЕООД, управител: Николай Спасов Моллов, адрес:с. Синитево

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т.

„А”- сондаж №1,ВКП КЕЙ, Вельова баня до т”В” в ПИ 151059, град Велинград L=872,00

л.м.

- № 149/02.11.2015г. до УПИ XII-8319, кв.223–през улици, град Велинград

Възложител: Община Велинград-собственик ПОС улици, адрес:град Велинград, бул. „Хан

Аспарух” 35, ползвател: „БУЛРАЙЗЕН”ЕООД, управител: Ивайло Д. Николов, обект:

Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода

от т. „А” Сондаж№4”Власа” до т. „В”- УПИ XII-8319, кв. 223, Велинград-сградно

отклонение L=697,00л.м.

- № 6/18.01.2016г. за УПИ VIII-7221” за производство и услуги”, кв. 3973, град Велинград

Възложител: Община Велинград-собственик тръбопровод, „Алма 98” ЕООД-изключителен ползвател, управител: Мария Иванова Кавърджикова, град София, ул. Н. Мирчев” 27

Съгласувано с: Писмо МВ-4/29.12.2015г. БД Пловдия

Обект: Присъединяване на отклонение за минерална вода Ф40 PPR-GF/ Ф 75 PVC към същ. водопровод Ф300СТ и връзка със същ. водопровод Ф40 за водоснабдяване на обществена баня в УПИVIII-7221, кв. 3973- сградно отклонение L=2,00m

Категория:четвърта

Строителен надзор: Решение XIII, Протокол 8/22.12.2015г. на ЕСУТ

№ 54/05.04.2016г. ПОС-улицы „ през улица „г. Кирков”- кръстовище, през улицаот.т. 2049, през улица „Хр. Смирненски”, кв. 3443, за УПИ VIII- 2378, 2383,8005, град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, „Екотехсист” ООД-ползвател, управител: Рангел Ценков Иванов

Съгласувано с: ЕВН, ВКТВ, БТК

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. „А” в УПИ XIII-сондаж „Сярна баня”,

кв. 2561 до т. „В” в УПИ VIII- 2378.2383.8005, кв. 3443- Велинград с дължина L=872м’

Категория:четвърта

Строителен надзор: „ЕЛИТ КОНСУЛТ-67” ЕООД

№ 75/26.04.2016г. УПИ III –8901, кв.653, град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, ползвател: „Крона 79” ЕООД, град Велинград, ул. „Хр. Ясенов” 23

Съгласувано с: Басейнова дирекция, РИОСВ

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на мин. Вода от т. „А”/ същ. шахта при о.т. 1498 с водомерен възел на ул. „Цар Симеон” през ул. „Д. Мечев” до т. „В” в УПИ I-4521, Велинград L= 884,18м.

Категория: четвърта

Строителен надзор: „ЕЛИТ КОНСУЛТ-67” ЕООД

№ 196/10.10.2016г. ПИ 150123, местност „Вельовица”, град Велинград- землище

Възложител: Община Велинград-ПОС; ползвател: „БИО ХОТЕЛ” ЕООД, управител: Христо Томов Томов, град Пловдив, ул. „Петър Ченков” №27

Съгласувано с: БТК, ВКТВ, ЕВН, Сити газ

Обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. А, сондаж №3 „Мизинка“

в УПИ VI-„озеленяване”, кв. 253 до т. В в ПИ №150123,м-т „Вельовица“, град Велинград L=2981,00m- сградно отклонение

- №247 /15. 12. 2016 . за УПИ I КВ № 229

Възложител: Община Велинград- ПОС

Обект: Нов подземен водопровод за минерална вода-ф160мм, с дължина L=1578м’

- №50/11.04.2017г. по улици –ПОС от УПИ XIII в кв. 2651 КЕИ №7“Сярна баня“ до ПИ 151039, м-т „Санаториума“, Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, „Александър и синове“ ЕООД-изключителен ползвател, град велинград, ул. „Битоля“, обект:Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. „А”-отклонение от същ. разпределителна шахта при КЕИ №7 „Сярна баня“ в УПИ XIII-за озеленяване, находище „Велинград Каменица“ до т. „В“ в ПИ 151039, местност „Санаториума“, землище на град Велинград L=3653м, Категория:четвърта

- №89/08.06.2017г. УПИ XXXVII-6437,7705,7444, кв.3441, град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, „ВЕЛИ СПА“ ЕООД-изключителен ползвател, град Стара Загора, ул. „Генерал Гурко“61, обект: Сградно отклонение на водопровод за минерална вода Ф50PPR/ Ф110PVC-отклонение от същ. Тръба Ф80СТ при сондаж №5 „Сярна баня“, находище „Велинград-Каменица“ до УПИ XXXVII-6437,7705,7444, кв.3441, град Велинград

- №90/08.06.2017г. УПИ III-„читалище“ кв.252 , град Велинград, възложител: Община Велинград-ПОС, НЧ „Васил Левски-1904“-ползвател, град Велинград, обект: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на мин. Вода от т. „А“ Сондаж №3 „Мизинка“ в УПИ V- „озеленяване“ кв. 253 до т. „В“ в УПИ III-„читалище“ кв.252 , град Велинград L-180m
- №241 / 14.10.2004г.ЕКАТТЕ:133004,133003,133002 и горски фонд м.”Луковица” землище с.Драгиново;Община Велинград възложител: “Стобог”ООД - Велинград обект:”МВЕЦ”Долене 1 – подобект:Водохвощане с рибен проход” ЗП=1695кв.м
- № 88/ 15.04.2008г.- ПИ № 070067-местност”Долене” з-ще Драгиново Възложител: ЕООД “Хмела” -гр.Велинград Обект: Временен бетонов възел към строеж “ Напорен тръбопровод “ и “Водохвощане с рибен проход “ към МВЕЦ “Долене”1
-за механизация и организация на строителството
- № 71 / 01.04.2009 г., ПИ № 210010 и ПИ 210011 в местност “Кимера” В-д, възложител: “Певал” ООД Велинград, обект: “МВЕЦ- КЕМЕРА”1, подобект: Водохвощане / Бараж/ и Сграда на Централата; ЗП - 73,65м2.
- № 73 / 01.04.2009г. - ПИ № 033018 в местност”Благовото” гр.Велинград, възложител: “Дошев “ЕООД, обект: Фотоволтаична централа
- № 121/ 19.05.2009г. - ПИ № 007066 в местност”Реката” з-ще Кръстава, възложител: “Калисто инженеринг” ЕООД, обект: Фотоволтаична система - 72 kW
- № 132/ 13.07.2010 г. УПИ I.-6689 в кв.660 гр.Велинград, възложител: ЕТ “СТИМА-НБ 90 “-Николай Боков, обект: Фотоволтаична електроцентрала с мощност 162 kW
- № 151/ 20.07.2010 г. ПИ № 007066 в м-т “Реката” з-ще Кръстава Възложител: “ Еколаборатория - Кръстава”ООД Обект: Фотоволтаична централа до 100 kW
- № 253/20.09.2011 г.ПИ № 007066 в м-т “Реката” з-ще Кръстава Възложител: “Калисто Инженеринг”ЕООД Обект: Прокопаване за присъединяване с кабел НН на фотоволтаична централа в ПИ № 007066; 570,00 л.м.
- №3/ 06.01.2012 г. УПИ XIX-2420 в кв.117 гр. Велинград, възложител: “КАРОВ” ЕООД; обект:Фотоволтаична инсталация за производство на ел.енергия на съществуващ покрив - 30-kW
- №97/31.05.2012г. поз.имот № 201003 , м-ст “Черноврѣх”, възложител: “Блатница Суит Хаус”ЕООД, обект: Фотоволтаична централа-инсталация за производство на ел.енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 30 KW-южен скат
- № 98 / 04.06.2012г. УПИ IV-6405 кв.83 гр.Велинград , възложител: “ПАМИ 2” ООД Обект: Фотоволтаична централа върху покрив -южен скат на съществуваща сграда от възобновяеми източници с обща мощност 30 kW
- № 99 / 04.06.2012г. УПИ XII-6902 кв.82гр.Велинград, възложител: “ЦЕЛЕВ” ЕООД Обект: Фотоволтаична централа върху покрив -южен скат на съществуваща сграда от възобновяеми източници с обща мощност 30 kW
- №211/ от 20.11.2013г УПИ III-4162,кв.691, гр.Велинград, възложител: Владимир Иванов Жеглов,гр. София ул. „Д. Делчев“ №7 ,ар.14 Съгласувано с: ЕВН Обект: Фотоволтаична централа върху покрив-южен скат на съществуваща сграда
- №145/ от 15.07.2014 г. УПИ V-5960,кв.4, град Велинград Възложител: Ясен Малинов Семчев, град Велинград, ул. „Никола Вапцаров“126 Съгласувано с : ЕВН Обект: Фотоволтаична електроцентрала за собствени нужди с инст. Пикова мощност 5,6 kWp. Разположена на покрива на сграда
- № 91/14.07.2015г. УПИ LXVI-66, „Местност”Благовото”/ ПИ033066/ град Велинград Възложител: „Дошев”ЕООД-град Велинград

Обект: Административна сграда към фотоволтаична централа ЗП=159,4,00м²; РЗП=241,90м²;

- № 106/06.08.2015г. за УПИ I-7023-ПОС, кв. 414А, град Велинград
 Възложител: Община Велинград-ПОС, ползвател: „ВИП 2005” ООД, управител: Валентин Маринов
 Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за минерална вода от т. „А” „Сондаж”7 „Вельова баня” до т. „В”- хотел в УПИ I-7023, кв. 4141, град Велинград L=132,00л. м. – сградно отклонение

- № 127/03.09.2015г. ПИ № 151059, местност „Санаториума”, землище на град Велинград
 Възложител: „Фобос 99” ЕООД, управител: Николай Спасов Моллов, адрес: с. Синитево
 Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. „А”- сондаж №1, ВКП КЕЙ, Вельова баня до т. „В” в ПИ 151059, град Велинград L=872,00 л.м.

- № 149/02.11.2015г. до УПИ XII-8319, кв. 223-през улици, град Велинград
 Възложител: Община Велинград-собственик ПОС улици, адрес: град Велинград, бул. „Хан Аспарух” 35,
 ползвател: „БУЛПРАЙЗЕН” ЕООД, управител: Ивайло Д. Николов
 Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. „А” Сондаж №4 „Власа” до т. „В”- УПИ XII-8319, кв. 223, Велинград-сградно отклонение L=697,00л.м.

- № 160/18.11.2015г. УПИ III-7094, кв. 83, град Велинград
 Възложител: „Чепино Автотранспорт” ЕООД-собственик на имота, възложител и ползвател: „СИТИ ГАЗ –БЪЛГАРИЯ” ЕАД
 Обект първа категория: Реконструкция и преустройство на съществуваща площадка за газостанция в декомпресираща станция за природен газ-склад за бутилкови групи-ГРП за храняване на ГРМ на град Велинград ЗП /съоръжения/=184,00м²; ЗП/ асфалтирана площадка/=686,00м²

- № 181/28.12.2015г. УПИ XIII-„за училище”, кв. 72, град Велинград
 Възложител: Община Велинград-СОУ „В. Левски”, инвеститор: „Ситигаз България” ЕАД, представлявано от: Александър Кожухаров
 Обект трета категория: Газификация на котелно на СОУ „Васил Левски” със ЗП=63,54м², и площадков газопровод с дължина L=137,60м²

- № 182/28.12.2015г. УПИ I-„за училище”, кв. 89, град Велинград
 Възложител: ТИГ „Алеко Константинов”-АДС, инвеститор: „Ситигаз България” ЕАД
 Обект трета категория: Газификация на котелно на ПГИТ „Алеко Константинов” със ЗП=13,95м², и площадков газопровод с дължина L=44,70м²

- № 6/18.01.2016г. за УПИ VIII-7221” за производство и услуги”, кв. 3973, град Велинград
 Възложител: Община Велинград-собственик тръбопровод, „Алма 98” ЕООД-изключителен ползвател, управител: Мария Иванова Кавърджикова
 Обект четвърта категория: Присъединяване на отклонение за минерална вода Ф40 PPR-GF/ Ф 75 PVC към същ. водопровод Ф300СТ и връзка със същ. водопровод Ф40 за водоснабдяване на обществена баня в УПИ VIII-7221, кв. 3973- сградно отклонение L=2,00m

- № 54/05.04.2016г. ПОС-улици „ през улица „г. Кирков”- кръстовище, през улица о.т. 2049, през улица „Хр. Смирненски”, кв. 3443, за УПИ VIII- 2378, 2383,8005, град Велинград
 Възложител: Община Велинград-ПОС „Екотехсист” ООД-ползвател, управител: Рангел Ценков Иванов
 Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. „А” в УПИ XIII-сондаж „Сярна баня”, кв. 2561 до т. „В” в УПИ VIII- 2378.2383.8005, кв. 3443- Велинград с дължина L=872м’

- № 75/26.04.2016г. УПИ III –8901, кв. 653, град Велинград
 Възложител: Община Велинград-ПОС, ползвател: „Крона 79” ЕООД, КРАСИМИР БЕЕВ

Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на мин. Вода от т. „А“/ същ. шахта при о.т. 1498 с водомерен възел на ул. „Цар Симеон“ през ул. „Д. Мечев“ до т. „В“ в УПИ I-4521, Велинград L= 884,18м.

- № 142/12.08.2016г. ПОС- улична мрежа град Велинград

Възложител: Община Велинград-собственик терена, възложител: Ситигаз България ЕАД
Обект втора категория: Газоразпределителна мрежа на град Велинград- Етап 1-2016г.
ТТР19С1.2016 L=998,30m

- № 196/10.10.2016г. ПИ 150123, местност „Вельовица“, град Велинград- землище

Възложител: Община Велинград-ПОС; ползвател: „БИО ХОТЕЛ“ ЕООД, управител: Христо Томов Томов

Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. А, сондаж №3 „Мизинка“ в УПИ VI-„озеленяване“, кв. 253 до т. В в ПИ №150123, м-т „Вельовица“, град Велинград L=2981,00m- сградно отклонение

- № 246/15. 12. 2016 . за УПИ I -за охранителна зона за минерална вода ,КВ № 229 по плана на гр. Велинград

Възложител: Община Велинград

Обект трета категория: Ремонт и реконструкция на надземна част на сондаж №4 „Власа“ за минерална вода находище Велинград

- №247 /15. 12. 2016 . за УПИ I КВ № 229

Възложител: Община Велинград- ПОС

Обект трета категория: Нов подземен водопровод за минерална вода-ф160мм, с дължина L=1578м'

- №50/11.04.2017г. по улици –ПОС от УПИ XIII в кв. 2651 КЕИ №7“Сярна баня“ до ПИ 151039, м-т „Санаториума“, Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, „Александър и синове“ ЕООД-изключителен ползвател

Обект четвърта категория:Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на минерална вода от т. „А“-отклонение от същ. разпределителна шахта при КЕИ №7 „Сярна баня“ в УПИ XIII-за озеленяване, находище „Велинград Каменица“ до т. „В“ в ПИ 151039, местност „Санаториума“, землище на град Велинград L=3653м

- №89/08.06.2017г. УПИ XXXVII-6437,7705,7444, кв.3441 , град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, „ВЕЛИ СПА“ ЕООД-изключителен ползвател

Обект четвърта категория: Сградно отклонение на водопровод за минерална вода Ф50PPR/ Ф110PVC-отклонение от същ. Тръба Ф80СТ при сондаж №5 „Сярна баня“, находище „Велинград-Каменица“ до УПИ XXXVII-6437,7705,7444, кв.3441 , град Велинград, L=649,35м

- №90/08.06.2017г. УПИ III-„читалище“ кв.252 , град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, НЧ „Васил Левски-1904“-ползвател

Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане на подземен водопровод за пренос на мин. Вода от т. „А“ Сондаж №3 „Мизинка“ в УПИ V- „озеленяване“ кв. 253 до т. „В“ в УПИ III-„читалище“ кв.252 , град Велинград

- №143/14.08.2017г. за УПИ IV-„ за спортно-тренировъчен комплекс“ кв. 3441, град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, изключителен ползвател: „ПРОЛИНК“ООД

Обект четвърта категория: Присъединяване водопровод за минерална вода от т. „А“ водопровод „Власа“ км 0,865-УПИ LIII-6753, кв.3441 до т. „В“ – УПИ IV-„ за спортно-тренировъчен комплекс“ кв. 3441, град Велинград L=178m

- №169/26.09.2017г. за УПИ III-8955 в улици, кв. 4201, град Велинград

Възложител: Община Велинград-собственик-ПОС, изключителен ползвател: „Елбрус хюлидейс“ ЕООД, град Велинград, бул. „Хан Аспарух“116

Обект четвърта категория: Водопровод за мин. Вода от т. „А“-отклонение от същ. Тръба ф80 при сондаж №5“Сярна баня“, находище Велинград-Каменица“ в УПИ XIII „за озел.“, кв. 2561, до т. „В“- УПИ III-8955 „за хот. рест. Спа, балнеобасейни и спорт-„Елбрус“, кв.

4201 по плана на град Велинград L=2950,50м- етапно; първи етап-участък 2 от км1+570,50 до км 2+950,50 с L=1380м ; втори етап-участък 1 от 0+00,00 до км 1+570,50 с L=1570,50м

- №187/03.11.2017г. ПОС-улична мрежа, град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, град Велинград, бул. „Хан Аспарух“35, възложител:“СИТИГАЗ България“ЕАД, град София, ул. „Адам Мицкевич“4а

Обект втора категория: Газоразпределителна мрежа на град Велинград етап 20017ТТР19С2017, работно налягане 5bar L=934m

- №11/17.01.2018г. УПИ III-1027, кв255 , гр.Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, гр.Велинград, ул. „Хан Аспарух“35, „Евро Бед Хотелс“ЕООД –изключителен ползвател

Обект четвърта категория: графопост – Прокопаване и полагане на водопровод за мин.вода – сградно отклонение, от т. „А“ сондаж №5 – „Сярна баня“ до т. „В“ УПИ III-1027, за жс.сграда за отдих, търговия и услуги кв.255 гр.Велинград L=25,46м

- №218/04.10.2018г. за улична мрежа-ПОС град Велинград

Възложител: Община Велинград, град Велинград, бул. „Хан Аспарух“ 35, „СИТИГАЗ-България“ ЕАД-възложител

Обект втора категория: Газоснабдяване на община Велинград, подобект: Газоразпределителна мрежа на град Велинград –етап 2018г.

- №262/12.12.2018г. за УПИ XIX-2570,6317 „за жс., търговия и общ. обслужване, рекреация и басейни“ кв.358, град Велинград

Възложител:Община Велинград , бул. „Хан Аспарух“ 35 ; ползвател: „Вели Авто“ ООД

Обект четвърта категория: Присъединяване водопровод за мин. Вода от т. „А“- общ. Водопровод от сондаж №4 „Власа“ км+0,895 в УПИ VII-7103 „за парк и баня“ 1981 до т. „В“ в ПИ 10450.502.1705 по КККР на град Велинград L=84,00m

- №22/21.02.2019г. за УПИ II-7012, ПИ 10450.503.1206, кв. 4651,град Велинград

Възложител: Община Велинград-ПОС, град Велинград , бул. „Хан Аспарух“ 35, изключителен ползвател и инвеститор: „АКВАРЕКС-В“АД

Обект четвърта категория: Прокопаване и полагане подземен топлопровод за пренос на мин вода от т. „С“ до т. „В“ за УПИ II-7012, кв. 4651,град Велинград / ПИ 10450.503.1206/- сградно отклонение L=255m

- №63/15.04.2019г. за ПИ 10450.502.2287 / УПИ III- 8955 за хотел, ресторант, спа балнеология и спорт, кв. 4201, град Велинград

Възложител: „Елбрус холидейс“ ЕООД гр. Велинград

Обект шеста категория: Фотоволтаична електроцентрала за собствени нужди на „Елбрус холидейс“ ЕООД на покрива на съществуваща сграда в гр. Велинград, бул. Хан Аспарух №116 с идентификатор 10450.502.2287.1 до 30 kw.

година	топлопроводи		Енергия от фотоволтаици		МВЕЦ
	Брой разрешения	Дължина км.	Брой РС		
2002	3	720	-		
2003	3	364	-		1
2004	1	380	-		
2005	4	3434	-		
2006	-	-	-	-	
2007	2	65	-		
2008	5	1641	-		1

2009	6	2355	3	3	1
2010	4	902	2	2	
2011	1	654	3	1	
2012	1	227	3	1	
2013	1	516	-		
2014	2	670	1		
2015	5	2799	-		
2016	5	6317	-		
2017	5	5630	1		
2018	2	110			
2019	1	255	1		

Настанителната база за туристически услуги разполага с достатъчен капацитет и адекватен стандарт. Легловият фонд от над 7000 легла е разпределен в балнео- и спантели, почивни бази, семейни хотели, къщи за гости и самостоятелни стаи за настаняване.

Като силна страна за гр. Велинград в План за развитие е посочен мощния геотермален ресурс - многообразие на физико-химически свойства и лечебни качества на минералните води в Термалния център Велинград; Създадени са няколко термапаркове, около хидротермалните находища Чепино, Лъджене, Каменица, Драгиново.

Отбелязана е добрата туристическа инфраструктура – за настаняване и хранене на туристите. Има значително развити сектори на балнеологията, медицинския (здравния) туризъм, санаториалното дело и спа-туризма, както и добрите условия за активен спорт и разнообразяване на свободното време – минерални басейни в курортите, ски-писти, екопътеки, маршрути.

Като слаби страни са отчетени произволните количества минерална вода, които са раздадени, което води до неефективност и криза в ползването на минералните води. В настоящата програма се отчита, че само част от ресурса е за нуждите за балнеопроцедури и лечебни цели, без да е налице стратегическо планиране на съотношението балнеолечение - отопление.

В областта на бизнеса липсват традиции във взаимодействията и партньорствата. Това води до индивидуалните разрешения за прокопаване на улиците, с последица или частично предопределяне на бъдещото ползване на минералния ресурс или неефективност на създадени активи, както и неефективност при ползване на температурата на природния ресурс. Тази слаба страна характеризира и водещото взаимодействие м/у институциите. Следва да бъде отчетено, че такива стратегически решения не могат да бъдат взети от местната общност и представляващите ги органи при отчитане на основното обстоятелство, а именно собствеността на ресурса. За община Велинград е предоставено само временно право на ползване на част от него, а именно находище в Каменица и с. Драгиново.

Като главното предимство, превръщащо Велинград в уникален здравен термален център, е посочено наличието на множество термални зони с достатъчен дебит, разнообразни физико-химически свойства и лечебни качества на минералните води. Комплексното използване на това предимство е изключителна възможност за развитие.

В План за развитие на община Велинград 2014 – 2020 е заложен приоритет обезпечаването с минералния ресурс на сектора за туристически услуги, свързан с балнеология, спа – услуги и развлекателни услуги (басейни).

При отчитане на гореизложеното и при съобразяване с възможностите, върху които може да влияят местните органи, следва като основен приоритет да се изведе изискване при инвестиционното проектиране да се обезпечи ефективност при ползване температурата на природния ресурс.

Възможности:

- Наличие на цялостна държавна политика за управление туризма и на околната среда;
- Благоприятна среда и инициативи за създаване на термопаркове и комплексно използване на минералните води – това ще повиши конкурентоспособността на Велинград и прилежащия туристически район;

Заплахи

- Глобалните промени в климата, замърсяването на въздуха и водите, неефективното ползване на природния ресурс, изсичането на горите, наводненията и свлачищата могат да предизвикат сериозни промени в ресурсите за развитие на устойчивия туризъм;
- Забавянето на възстановяването от икономическата криза;
- Неразбиране на необходимостта от опазване на горите и комплексно използване на минералните води, на природното и културното наследство;
- Липсата на проучвания за разумния за предоставяне капацитет на минералния ресурс.

4.4. Горско стопанство

Общата площ на *горския фонд на общината е 50653,52 ха*¹, което представлява 83.8 % от общинската територия. Горските територии се стопанисват от Държавно горско стопанство “Алабак” (Велинград), Учебно-опитно горско стопанство “Георги Аврамов” (с. Юндола), Държавно ловно стопанство “Чепино”, Държавно горско стопанство “Селище” и Държавно горско стопанство “Чехльово”.

Наред с основните задачи на УОГС “Георги Аврамов”, насоките в различните групи гори (горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции, защитните и рекреационни гори и земи, и в защитените природни територии) са съобразени с учебно-опитния характер на стопанството, тъй като то изцяло служи като учебна и опитна база на Лесотехническия университет.

Голямото разнообразие в надморската височина и разнообразния релеф на общината определят разнообразието на микроклиматичните особености, а оттам и на почвените и растежните условия.

В типологично отношение горската растителност е разпределена в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.) и Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н.в.).

От естествено разпространение най-широко участие имат бял бор, черен бор, ела, смърч, бяла мура, бук, горун, цер, трепетлика, ива, бреза, мъждрян, габър, келяв габър, шестил и др. в чисти и смесени формации. Във височинния пояс над 1750 м. са разпространени високопланински смърч, бялборови-смърчови и елово-букови формации.

¹ По данни на ДГС към 31.12.2012 г.

От изкуствено внесените видове чрез залесяване най-голямо участие имат иглолистни култури - смърч, бяла мура, ела, бял бор, черен бор, дуглазка, веймутов бор, лиственица, от широколистните - бреза и др.

От *храстовите видове* се срещат: хвойна, леска, шипка, дрян, черен бър, червен бър, къпина, диворастваща малина, ракета, синя смрика, високопланинска смрика, глог и др. *Тревната покривка* е съставена от житни (класица, овсига, власатка, главица, подбиче и др.), папрати, лазаркия, лузула, подбел, заешки киселец, ягоди, боровинки и др.

На фона на намаляване и спиране на производството на предприятия в района, и освобождаване на работещите в тях, горското стопанство като отрасъл, развитието на дейностите, свързани с дърводобива, възпроизводството, ползването и опазването на горите създават заетост и поминък на част от населението, като предлагат работни места за постоянни и сезонни (временни) работници. С това се помага за решаването на тежките социални проблеми във връзка с голямата безработица в района. От значение за населението са и страничните ползвания на гората. Те носят допълнителни доходи на населението.

На територията на горския фонд се осъществяват и редица *странични ползвания*. В голяма част от територията на горския фонд се разрешава паша на едър и дребен добитък (в т.ч. във високопланински и горски пасища), но възможностите не се използват пълноценно. Добиват се листников фураж, трева и сено от поляните за прехрана на домашните животни, новогодишни елхи, дървчета за озеленяване, смола, иглолистна вършина от бял бор и ела за нуждите на фармацевтичните заводи, картофи от временни ниви в далекопроводните просеки. Има добри условия за добив на горски плодове (боровинки, малини и др.), билки (риган, жълт кантарион, бял равнец, мащерка, мечо грозде и др.) и диворастващи гъби (манатарка, пачи крак).

На стопанствата в териториалния обхват на Велинградска община предстои извършването на сертификация и изготвянето на планове за многофункционално стопанисване на горите, т.е. очаква се повишаване на интереса от страна на обществото и възможност за чуваемост между всички институции и заинтересовани страни с цел подобряване на битието на хората, гарантиране устойчивостта на горските ресурси и засилване на прозрачността при управлението им.

В държавните горски и ловни стопанства работят квалифицирани и обучени кадри. Във Велинград се намира една от елитните Професионални гимназии по горско стопанство в страната.

4.5. Селско стопанство

Селскостопанският фонд на общината включва 80787 дка, от които 54 878 дка 68.0 % са обработваема земя. Необработваеми пустеещи земи са 20456 дка, или 25.3 %.

Общината спада към селските райони в България, които се определят като: "компактна част от националната територия, включваща села и градове с основна функция земеделие и допълващи дейности – горско и рибно стопанство, занаяти и селски туризъм".

Растениевъдство

Табл.3. Площи и основни селскостопански култури в дка за община Велинград

култури	2015 г.	2016 г.
	засети -дка	засети -дка
картофи	3300	3200
пшеница	950	900
малини	300	500

хмел	200	200
царевица	-	200
овес	200	200
слънчоглед	200	-

Източник: Общинска служба по "Земеделие" гр. Велинград

Животновъдство

Животновъдството има допълваща функция. То се развива в малки ферми и в личните стопанства.

Общината е район с преобладаващ планински характер с висок относителен дял на тревните площи - естествени ливади, мери и пасища.

Съотношението на тревни площи към ниви до голяма степен определят екстензивния характер на земеделието в общината и специализацията в говедовъдство, овцевъдство и козовъдство, базирани на производството на сено от естествените ливади и ползване на значителния размер мери и пасища (чийто потенциал не се използва пълноценно).

Породният състав е силно влошен. Сградният фонд е в лошо състояние. Селскостопанските животни през последните години са:

Табл:4.Селскостопански животни по видове в община Велинград 2009– 2013 г.

Наименование	мярка	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012	2013	
Говеда	бр.	5068	5249	5709	6268	6205	3130
в.т. ч. крави	бр.	3243	3054	2872	3054	3169	
Овце	бр.	5429	5770	5892	6862	6809	7621
в т.ч. овце майки	бр.	4701	5474	5380	5697	5652	
Кози	бр.	554	496	483	496	497	319
в т.ч. кози майки	бр.	537	487	436	486	485	
Зайци	бр.	1143	1143	1103	210	210	
Птици	бр.	3605	3605	3575	3575	3575	
Пчелни семейства	бр.	1343	1143	1103	210	210	
Рибовъдни обекти	бр.	3	3	4	4	4	
коне							259
Кокошки носачки							4500
кучета							9
Пчелни семейства							576

Източник: Общинска ветеринарна служба - гр. Велинград

За последна колона: Областна агенция по безопасност на храните

Преобладаващият тип производители са многобройните дребни еднолични производители с относително малки парцели земеделска земя. Очакванията са за недостатъчни приходи, които да обезпечат предприемане на инвестиционни намерения за прилагане на мерки за енергийни спестявания.

5. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

5.1. Демографско състояние и тенденции

Икономическата криза дава отражение и в задълбочаването на демографските проблеми, свързани с процесите на раждаемост, смъртност, миграция на населението и не на последно място задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на

населението в страната. Показателите за общо демографско развитие на община Велинград я поставят в сравнително по-благоприятни позиция спрямо другите общини от област Пазарджик.

Община Велинград е на 2 място на ниво NUTS 4 в област Пазарджик по **брой на населението** – 35 757 души към 01.02.2011 г., което представлява 14.8 % от населението на областта. В разпределението на населението на общинско ниво съществува ясно изразен дисбаланс между град Велинград и останалите населени места. Населението на град Велинград към началото на 2011 г. е 22 602 д. (55.5 % от населението на общината). Сред другите населени места в общината с относително по-голям брой население е с. Драгиново 3 579 д., а село Бозьова (52 д.) – с най-малък брой.

За периода между двете преброявания населението на община Велинград намалява с – с 1975 души (-5.5 %), като прираста на намалението е значително по-благоприятни стойности от средните за страната, Южния централен район и на областта.

За коректност по отношение на данните следва да бъде уточнено, че част от населението не заявява промени, свързани с регистрирането му.

Табл:5.Население в община Велинград към 1.2.2011 г. с отразени данни към 01.02.2017 г. в колона 6

Статистически район, област, община, населени места	Население към:		Прираст		Население по пост. адрес към:
	01.3.2001	01.2.2011	брой	%	01.02.2017
1	2	3	4	5	6
БЪЛГАРИЯ	7 928 901	7 364 570	-564 331	-7,1	
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН	1608102	1479373	-128729	-8,0	
ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК	310723	275548	-35175	- 11,3	
ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД	42722	40707	-2015	-4,7	
ГР.ВЕЛИНГРАД	24818	22602	-2216	-8,9	26 138
С.АБЛАНИЦА	307	376	69	22,5	388
С.АЛЕНДАРОВА	245	272	27	11	260
С.БИРКОВА	382	421	39	10,2	409
С.БОЗЬОВА	80	52	-28	-35	43
С.БУТРЕВА	159	179	20	12,6	174
С.ВРАНЕНЦИ	174	169	-5	-2,9	168
С.ВСЕМИРЦИ	330	311	-19	-5,8	344
С.ГОРНА БИРКОВА	431	212	-219	-50,8	184
С.ГОРНА ДЪБЕВА	188	210	22	11,7	224
С.ГРАШЕВО	1303	1256	-47	-3,6	1259
С.ДОЛНА ДЪБЕВА	280	282	2	0,7	284
С.ДРАГИНОВО	4658	4805	147	3,2	4991
С.КАНДОВИ	210	211	1	0,5	208
С.КРЪСТАВА	787	1058	271	34,4	1097
С.ПАШОВИ	860	833	-27	-3,1	875
С.РОХЛЕВА	424	395	-29	-6,8	423
С.СВЕТА ПЕТКА	1558	1544	-14	-0,9	1590
С.ЦВЕТИНО	172	158	-14	-8,1	154
С.ЧОЛАКОВА	201	210	9	4,5	205
С.ЮНДОЛА	161	201	40	24,8	195

По данни на Преброяване 2011 г. в 2 града в общината живеят 26 181 души, или 64.3 % от населението на общината, което по -ниско от градското население на страната 72.5 %, но по-високо от това на областта 62.2 %. В периода 2001 – 2011 г. Велинград показват намаление: Велинград (със -8.9 %) и Сърница (-1.9 %).

Населението в общината се разпределя в 21 населени места.

Табл:6.Населени места според броя на населението им към 1.02.2011 г.

	Населени места		Население	
	Брой	%	Брой	%
Общо	21	100.0	35753	100.0
Без население	-	-	-	-
0 - 99	1	4,8	52	0,1
100 - 499	14	66,6	3607	10,1
500- 999	1	4,8	833	2,3
1000 - 4999	4	19,0	8663	24,2
Над 5000	1	4,2	22602	63,2

Източник НСИ, обработка НЦТР

Най-голяма е групата на населените места с население между 100 – 499 д. – 66.6 %, където живеят 10.1 % от населението на общината.

В периода между двете преброявания през 2001 и 2011 г. само 12 населени места имат положителен прираст. Най-голям абсолютен положителен прираст имат селата Кръстава – 271 и Драгиново – 147 души.

Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси – *естествен и механичен прираст*. В община Велинград те са:

Табл:7. Естествено и механично движение на населението в община Велинград – в брой

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Общ прираст
2008	506	482	24	311	370	-59	-35
2009	514	510	4	320	429	-109	-105
2010	474	487	-13	372	606	-234	-247
2011	462	478	-16	224	343	-119	-135
2012	451	486	-35	206	380	-174	-209
2015	354	496	-142	232	494	-262	-404
2016	361	480	-119	285	396	-111	-230

Забележка по отношение на данните: за периода 2008 – 2012 г. данните са с 3 –те отделени от община Велинград населени места.

Полово-възрастова структура

Половата структура на населението на община Велинград не се различава съществено от тази за страната и за отделните региони. Броят на жените преобладава над този за мъжете, независимо, че броят на новородените момчета е по-висок от този на новородените момичета. Впоследствие под влияние на редица фактори като по-високата смъртност при

мъжете, по-ниската средна продължителност на живота при мъжете, по-голямата склонност към емиграция при мъжете и др. се стига до нарушената полова структура на населението.

Към 31.12.2016 г. в община Велинград при население 34 281 души, жените са 17 739 (51.7 %), мъжете са 16 549 души (48.3 %), или на 1000 мъже се падат 1072 жени. Половата структура на общината почти съвпада със съотношението за страната 51.3 % : 48.7 %.

По отношение на възрастовата структура на населението в община Велинград се наблюдават по-благоприятни тенденции в демографското развитие в сравнение с повечето общини от страната. Относителният дял на населението под 15 г. е 17.4 % , което е много рядко срещано в останалите общини от страната.

Табл:8. Възрастова структура на населението към 31.12.2016 г. (в %).

	0-14г.	15-64г.	65г. +
България	15,0	60,6	24,4
област Пазарджик	15,9	60,5	23,6
община Велинград	17,4	60,9	23,7

Източник: НСИ

Табл:9.Основни възрастови структури на населението към 01.02.2011 г.

Населени места	бр.	бр.	бр.	бр.	%	%	%
Население по постоянен адрес към 01.02.2017 г.	общо	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
ВЕЛИНГРАД	35757	5751	24327	5679	16,0	67,8	15,8
ГР.ВЕЛИНГРАД	22602	3373	15084	4145	14,9	66,7	18,3
С.АБЛАНИЦА	376	59	279	38	15,7	74,2	10,1
С.АЛЕНДАРОВА	272	58	182	32	21,3	66,9	11,8
С.БИРКОВА	421	84	286	51	20	67,9	12,1
С.БОЗЬОВА	52	10	28	14	19,2	53,8	26,9
С.БУТРЕВА	179	38	116	25	21,2	64,8	14
С.ВРАНЕНЦИ	169	24	121	24	14,2	71,6	14,2
С.ВСЕМИРЦИ	311	45	220	46	14,5	70,7	14,8
С.ГОРНА БИРКОВА	212	45	144	23	21,2	67,9	10,8
С.ГОРНА ДЪБЕВА	210	40	139	31	19	66,2	14,8
С.ГРАШЕВО	1256	207	894	155	16,5	71,2	12,3
С.ДОЛНА ДЪБЕВА	282	56	183	43	19,9	64,9	15,2
С.ДРАГИНОВО	4805	920	3425	460	19,1	71,3	9,6
С.КАНДОВИ	211	30	153	28	14,2	72,5	13,3
С.КРЪСТАВА	1058	194	724	140	18,3	68,4	13,2
С.ПАШОВИ	833	147	581	105	17,6	69,7	12,6
С.РОХЛЕВА	395	60	275	60	15,2	69,6	15,2
С.СВЕТА ПЕТКА	1544	274	1097	173	17,7	71	11,2
С.ЦВЕТИНО	158	19	108	31	12	68,4	19,6
С.ЧОЛАКОВА	210	36	144	30	17,1	68,6	14,3
С.ЮНДОЛА	201	32	144	25	15,9	71,6	12,4

Източник: НСИ

Табл.9а. Основни възрастови структури на населението към 01.02.2011 г.

Населени места	бр.	бр.	бр.	бр.	%	%	%
----------------	-----	-----	-----	-----	---	---	---

Население по постоянен адрес към 01.02.2017 г.	общо	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
ВЕЛИНГРАД	35757	5751	24327	5679	16,0	67,8	15,8
ГР.ВЕЛИНГРАД	22602	3373	15084	4145	14,9	66,7	18,3
С.АБЛАНИЦА	376	59	279	38	15,7	74,2	10,1
С.АЛЕНДАРОВА	272	58	182	32	21,3	66,9	11,8
С.БИРКОВА	421	84	286	51	20	67,9	12,1
С.БОЗЬОВА	52	10	28	14	19,2	53,8	26,9
С.БУТРЕВА	179	38	116	25	21,2	64,8	14
С.ВРАНЕНЦИ	169	24	121	24	14,2	71,6	14,2
С.ВСЕМИРЦИ	311	45	220	46	14,5	70,7	14,8
С.ГОРНА БИРКОВА	212	45	144	23	21,2	67,9	10,8
С.ГОРНА ДЪБЕВА	210	40	139	31	19	66,2	14,8
С.ГРАШЕВО	1256	207	894	155	16,5	71,2	12,3
С.ДОЛНА ДЪБЕВА	282	56	183	43	19,9	64,9	15,2
С.ДРАГИНОВО	4805	920	3425	460	19,1	71,3	9,6
С.КАНДОВИ	211	30	153	28	14,2	72,5	13,3
С.КРЪСТАВА	1058	194	724	140	18,3	68,4	13,2
С.ПАШОВИ	833	147	581	105	17,6	69,7	12,6
С.РОХЛЕВА	395	60	275	60	15,2	69,6	15,2
С.СВЕТА ПЕТКА	1544	274	1097	173	17,7	71	11,2
С.ЦВЕТИНО	158	19	108	31	12	68,4	19,6
С.ЧОЛАКОВА	210	36	144	30	17,1	68,6	14,3
С.ЮНДОЛА	201	32	144	25	15,9	71,6	12,4

Източник: НСИ

Табл.96. Демографска прогноза за населени места гр. Велинград и с. Драгиново към 31.12.2050 година

година		2017	2050
	общо	21355	16005
	мъже	10199	7799
Велинград	жени	11156	8206
	общо	4670	3785
	мъже	2305	1935
Драгиново	жени	2365	1850

Източник: НСИ

5.2. Образователна структура на населението

Табл.9в. Образователна структура

Населени места	общо	висше	средно	основно	начално	Начално незавършено	Не е бил ученик	до 7 г. не посещава училище
ВЕЛИНГРАД	33192	3984	12212	10922	3331	1985	580	105
ГР.ВЕЛИНГРАД	21130	3630	9153	4961	1665	1221	427	73
С.АБЛАНИЦА	343	9	73	182	53	17		
С.АЛЕНДАРОВА	231	11	73	101	22	11		
С.БИРКОВА	384	3	86	206	57	28		
С.БОЗЬОВА	52		6	19	21	4		

С.БУТРЕВА	152	12	29	84	17	6		3
С.ВРАНЕНЦИ	158	3	46	66	31	11		
С.ВСЕМИРЦИ	286	10	66	150	41	17		
С.ГОРНА БИРКОВА	195	10	35	104	18	20		
С.ГОРНА ДЪБЕВА	194	4	42	87	44	16		
С.ГРАШЕВО	1182	22	198	697	184	64	13	4
С.ДОЛНА ДЪБЕВА	255	4	59	125	49	16		
С.ДРАГИНОВО	4404	112	1387	1923	607	307	50	18
С.КАНДОВИ	195	11	63	87	27	6		
С.КРЪСТАВА	957	49	230	481	113	55	25	4
С.ПАШОВИ	767	28	167	439	85	41		
С.РОХЛЕВА	368		85	174	45	20	30	
С.СВЕТА ПЕТКА	1427	36	275	806	188	99	20	3
С.ЦВЕТИНО	143		32	75	20	11		
С.ЧОЛАКОВА	192	15	18	100	32	11	15	
С.ЮНДОЛА	177	15	89	55	12	4		

Източник: НСИ

5.3. Заетост и безработица

Заетост

Заетите лица на в община Велинград са 6 203 д. и намаляват с 550 души спрямо 2014 г.

По икономически дейности през 2015 г. най - много са заетите в третичния сектор – 64,9%, представен основно от преработващата промишленост - 25.1 %, търговията и ремонт на моторни превозни средства - 24.1, хотелиерство и ресторантьорство 21.2 %, селско и горско стопанство – 5,9 %, което е видно от по-долната таблица:

Табл:10. Заети лица в община Велинград

Икономически дейности (А 21)	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2014 г.	2015 г.
Общо	7756	7409	7309	6 759	6 203
Селско, горско и рибно стопанство	677	677	580	348	366
Добивна промишленост	..	..	..		
Преработваща промишленост	2385	2280	2182	2 156	1 556
Производство на ел. и топл. енергия и на газ	..	..	10	7	
Доставяне на води, канал.услуги и др.	143	95	..		
Строителство	209	148	141	115	162
Търговия и ремонт на МПС	1811	1646	1762	1 560	1 492
Транспорт, складиране и пощи	205	226	232	234	228
Хотелиерство и ресторантьорство	1377	1371	1346	1243	1318
Създаване и разп. на инф., далекосъобщения	85	91	71	72	57
Операции с недвижими имоти	34	31	23	58	42
Проф. дейности и научни изследвания	129	97	118	113	93
Административни и спомагателни дейности	52	60	66	49	51

Образование	..	..	11	7	9
Хуманно здравеопазване и социална работа	551	590	567	594	596
Култура, спорт и развлечения	24	13	..	20	26
Други дейности	64	76	84	100	115

Източник : ТСБ Велинград, а за 2014 и 2015 от отдел „Статистически изследвания” Пазарджик

Забележка: .. Данните са конфиденционални

В Общинския план за развитие 2014 – 2020 е маркирана необходимост от модернизиране на производствената база, внедряване на нови технологии и иновации за по-голяма конкурентноспособност и по-добро качеството на произвежданите продукти, а от там по-висока заетост.

Безработица

Финансовата криза и настъпилата икономическа рецесия доведе до нарастване на безработицата. Коефициентът на безработицата на населението в община Велинград за периода 2007-2011 г. е с много по-високи стойности от средните за страната, ЮЦР и област Пазарджик, като през 2008 г. достига най-ниското си равнище от 20.81 %. В резултат на финансовата криза през следващите години настъпва повишаване на показателя до 26.06 % и 28.96 % съответно за 2010 г. и за 2011 г., при стойности средно за страната съответно 9.47 % и 9.67 % и за област Пазарджик 12.43 % и 13.67 %.

В настоящия момент състоянието е много тревожно. При средно за страната в края на 2015 г. 10% (14,3% в област Пазарджик) и 8% за 2016 г. (11,4% в област Пазарджик)

Табл:11.Ниво на безработица

Характеризира се с висок дял на безработни лица до 29 години – 15% с допълнителни данни, че 56% от тях са с регистрация повече от една година.

Доходи

Работната заплата продължава да бъде основен източник за доходите на домакинствата. Средната годишна работна заплата в общината през 2011 г. е 5 130 лв. и е една от ниските в страната (с 1 597 лева по-ниска от средната за страната). От приложената таблица е видно, че общината изостава от средната заплата за страната, ЮЦР и област Пазарджик, като увеличението на работната заплата за 2011 г. в сравнение с 2010 г. е с 4.1 %.

Табл:12. Средна годишна заплата в община Велинград– лв.

Район, област, община	години					
	2007	2008	2009	2010	2011	2015
България	4402	5479	6172	6540	6727	9490
Южен централен район	4203	5268	5835	6197	6541	8458
Област Пазарджик	4352	5234	5620	6087	6328	8006
Община Велинград	3473	4184	4626	4929	5130	6320

Източник: НСИ

5.4. Образование

Състоянието на сградния фонд в повечето училища е добро. Във всички училища в град Велинград има изпълнени енергоспестяващи мерки - по проект „Красива България“ - ОУ "Неофит Рилски", ОУ "Христо Ботев", ОУ "Георги Бенковски" и по проект „Енергийна ефективност“, в училищата: СУ "Св.св.К.и Методий", СУ "Васил Левски" – гр. Велинград, ОУ "Христо Ботев" - малка сграда. С подменена дограма са училището в с. Грашево – (ОУ "Васил Левски"). Изцяло реновирани и с приложени мерки по енергийна ефективност от 2013г. са в с. Драгиново (СУ "М. Драгинов") и с. Света Петка (СУ "Христо Смирненски"), в с. Кръстава (ОУ "Васил Левски") и Пашови (ОУ "Иван Вазов"). Проблеми с поддържането имат училищата в с. Абланица – (ОУ "Христо Ботев"), с. Биркова (ОУ "Д-р Петър Берон").

Състоянието на сградния фонд е добро. Сградите на всички училища са масивни и здрави.

Детски градини:

В гр. Велинград: ДГ „Фантазия“, ДГ „Радост“, ДГ „Слънчице“, ДГ „Детски рай“, ДГ „Еделвайс“. В селата на община Велинград: с. Драгиново ДГ „Пролет“, Св.Петка „ДГ „Юрий Гагарин“, с. Грашево ДГ „Кокиче“.

От 2016 г. финансираните чрез МОН училища ПГД „Иван Вазов“ и ПГТС „Христо Ботев“ преминаха към община Велинград. Сградите на професионалните училища са поддържани и са с подменена дограма.

Материалната база е добра и осигурява възможности за нормален учебен процес.

Детски градини: ДГ „Фантазия“,

чиято система на отопление е чрез минерална вода,

5.5. Здравеопазване

В община Велинград системата на здравеопазването е сравнително добре развита и като цяло покрива нуждите от здравна помощ на общината.

Болничната помощ е на територията на общината се е представено от 5 болнични заведения с капацитет общо 583 легла, от тях многопрофилни болници 3 с капацитет 283 легла, специализирани болници 2 с капацитет 300 легла. Болничните заведения са:

В гр. Велинград се намира многопрофилната болница за активно лечение (МБАЛ) ЕООД. След направената модернизация на отделенията, болницата се превръща в конкурентно здравно заведение.

5.6. Сграден фонд

		ЖИЛ. ИМОТИ		НЕЖИЛ. ИМОТИ		ЖИЛ. ИМОТИ		НЕЖИЛ. ИМОТИ		НЕЖИЛ. ИМОТИ		БРОЙ СГРАДИ ОБЩ. С-СТ
		БРОЙ ПАРТИДИ	ДО (х.лв.)	БРОЙ ПАРТИДИ	ДО (х.лв.)	БРОЙ ПАРТИДИ	ДО (х.лв.)	БРОЙ ПАРТИДИ	Отч.ст (х.лв.)	БРОЙ ПАРТИДИ	Отч.ст. (х.лв.)	
ВЕЛИНГРАД	в регулация	10475	227 336,6	744	16909,28	237	16101,21	230	73046,25	329	63885,45	42+12чс 6ДБ+1ПМ 9скл.+2ПП
	извън регул.	203	1 713,09	91	1618,94	37	1762,62	60	12704,11	83	6736,38	
АБЛАНИЦА	в регулация	82	210,25	4	8,41	1				1		2
	извън регул.	2	6,33	1								
АЛЕНДАРОВА	в регулация	28	79,78	2	1,31			1		1		1
	извън регул.	3	7,57	1								
С.БИРКОВА	в регулация	92	156,11	1						1		1
	извън регул.	5	9,56	1						2	0,51	

С.БОЗЬОВА		18	16,43	2	2,82	1		2	6,60			
С.БУТРЕВА	в регулация	22	30,55	1				1				1
	извън регул.	26	53,32							2	0,49	
С.ВРАНЕНЦИ	в регулация	33	51,79							1		
	извън регул.	14	41,13	3	7,70					1		1
С.ВСЕМИРЦИ	в регулация	11	33,01									
ГОРНА БИРКОВА	в регулация	29	61,23	1								
	извън регул.	2	9,81									
С.ГОРНА ДЪБЕВА	в регулация	66	106,14	3	3,01					1		1ДБ
	извън регул.	9	18,29	1								
С.ГРАНЕВО	в регулация	394	1442,82	16	18,47			1		11	38,17	2+1ЧС
	извън регул.	43	37,015	6	7,41	1		6	51,56	1		
С.ДОЛНА ДЪБЕВА	в регулация	16	37,41									
	извън регул.	3	8,31									
ДРАГИНОВО	в регулация	1114	5352,51	128	377,74	1		4	1059,95	19	2676,61	5+2ДБ +5тмсч 1скл.
	извън регул.	42	77,890	9	66,53	3	1,68	9	413,30	18	597,96	
С.КАНДОВИ	в регулация	27	57,97					1				
	извън регул.	1										
С.КРЪСТАВА	в регулация	469	803,79	30	27,19	15	23,56	2	26,58	6	218,05	3
	извън регул.	23	52,498	5	15,27			15	336,85	10	19,19	
С.ПАШОВИ	в регулация	233	455,55	12	16,40	1		2	97,9	5	228,63	2
	извън регул.	22	59,09	6	40,81			2	2,85			
С.РОХЛЕВА	в регулация	64	117,86	1								1ДБ
	извън регул.	35	62,95									
С.СВЕТА ПЕТКА	в регулация	667	2909,41	16	114,60			2	48,31	13	322,68	4
	извън регул.	26	77,06	4	3,84			1		15	287,07	
С.ЦВЕТИНО	в регулация	45	3,89	1						5	68,62	2
	извън регул.	3	3,89	1				2	6,88			
С.ЧОЛАНОВА	в регулация	51	88,84	6	1,26			1		1		1
	извън регул.	5	5,51									
С.ЮНДОЛА	в регулация	213	955,48	88	235,32	8	119,03	6	1840,42	13	1891,76	1
	извън регул.	12	46,91	12	167,46			4	506,59	2	30,96	

Източник: Община Велинград („ДО” – данъчна оценка на земя и сгради)

РУШАЩИ СЕ СГРАДИ: ВРАНЕНЦИ 1БР., 2 БР. ВЕЛИНГРАД;

Означения: ДБ – ДЪРВЕНИ БАРАКИ; ЧС – ЧАСТ ОТ СГРАДА;

Характеристики на поземлените имоти в гр. Велинград: по – голямата част от поземлените имоти са малки. Допускат се урегулирани поземлени имоти под изискуемата площ от 400 кв.м. като застрояването за съответния УПИ е максимално. Част от районите са стръмни.

Застрояването и площите на поземлените имоти са слаба страна при потенциални инвестиционни инициативи за реализиране на отопление с термопомпи.

Външна осветителна уредба – В община Велинград е изградена осветителна уредба. Парковете са осветени. Уличното осветление е един от основните консуматори на ел. енергия за общината. Възможностите за приложение на ВЕИ в този сектор е прилагане на LED осветителни тела с фотосоларни панели и акумулатори, с което ще се реализират съществени енергийни икономии. Поради високата цена на тези съоръжения, е

необходимо да се търсят програми с грантово финансиране.

5.7. Социални услуги

Социалните услуги се осигуряват от широкоспектърна мрежа услуги в общността и 1 ИНСТИТУЦИЯ – Дом за стари хора.

- Дневен център за деца с увреждания „Надежда“;
- Дневен център за възрастни хора с увреждания;
- Център за обществена подкрепа ; Център за настаняване от семеен тип;
- Защитено жилище „Велина“;
- Дом за стари хора; Обществена трапезария;
- Център за настаняване от семеен тип 1 и 2 на ул. „Славянска“.

5.8. Култура

Исторически музей – Велинград е музей със 100 годишна история и съвременна визия. Създаден е през 1909 г. като археологическа музейна сбирка към читалището в с. Каменица и е най-старият музей в Родопите. Проблеми – Остаряла парна инсталация и дограма. Спешна необходимост от включване в проект за енергийна ефективност.

Художествената галерия се намира в центъра на града, в къща „Цвета Шуманова“, стопанисвана от Фонд „13 века България“. Началото и е поставено през 1988 г.. Проблеми – Остаряла парна инсталация и дограма. Необходимост от ремонт на покривна конструкция.

Културното развитие на града е повлияно от традициите на трите бивши села – Чепино, Лъджене и Каменница, в които са запазили своето значение читалищата и библиотеките.

- Читалище «Васил Левски» в кв. Каменица – собственост на ЮЛ.
- Читалище «Св.св. Кирил и Методий» в кв. Чепино.
- Читалище «Отец Паисий» в кв. Лъджене – собственост на ЮЛ

В общината се поддържат още читалища: в с. Пашово, с. Драгиново, с. Грашево, с. Света Петка, с. Кръстава, с. Биркова, с. Цветино.

Проблеми пред читалища са: необходимост от основен ремонт (цялостно саниране) на сграден фонд; недостатъчни средствата за поддържане на материалната база; липса на отоплителна система.

В трите квартала на Велинград има три църкви: «Света Тройца» в Каменица, «Успение Богородично» в Лъджене и «Свети Георги» в Чепино. През последните години бяха възстановени и построени много параклиси: «Св. Георги» в м. Гергевена, «Св. Илия» над Клептуза, «Св. Никола» в м. Никольова църква, «Св. Животворящ източник» в парка под хотел «Двореца», «Св. Петка» в курорта Юндола.

5.9. Спорт

По-значими спортни обекти са:

- *Покрит плувен басейн* с капацитет 16 души x 6 коридора - 96 души на час съгласно указания на федерацията по плуване, с площ 1928 кв.км. Спортен обект „Покрит плувен басейн“ съществува от 1982 година. Представлява 25 метров покрит басейн с 6 бр. плувни коридори; спортна зала; съблекални; филтърна инсталация за пречистване на минералната вода. Отговаря на технически изисквания и е в добро състояние;

- *Стадион с капацитет 7304 седящи места, 450 места под козирката и 246 места сектор за гости - лицензиран за провеждане на спортни прояви. С обща площ 28 276 кв.м. в едно с построена сграда от 774 кв.м. в кв. 3441 по плана на гр. Велинград. Обектът разполага с футболно игрище; писти; трибуни; ограда и масивна двуетажна сграда. В сградата има съблекални, тренировъчни зали; козирка с 215 кв.м.; ветеринарна лечебница. Стадиона е в добро състояние и е поддържан съгласно изискванията за спортен обект;*
- *Централен минерален плаж с капацитет 80 души на час в басейна (5 коридора по 16 човека). Минерален плаж и плувен басейн, с площ 1273 кв.м. (50 м дължина, 8 коридора), за извършване на спортна и състезателна дейност; малък басейн за първоначално обучение, размери 33/11 м. Задоволително състояние на обекта, препоръчително е подобряване на техническото състояние. Поземленият имот е отреден за минерален плаж, търговия и услуги и като състезателна и тренировъчна дейност;*

6. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

6.1. Транспортна инфраструктура

Основните видове транспорт в община Велинград са автомобилният и железопътният. Въпреки неблагоприятния, за изграждане и поддържане на транспортна инфраструктура, разсечен планински терен, транспортната достъпност и обслужване на населените места в общината са на сравнително добро ниво. Втори и трети клас пътища от Републиканската пътна мрежа и теснолинейна железопътна линия осигуряват достъпа до територията на общината и общинския център, а малките населени места се обслужват от общински пътища. Общината има одобрена транспортна схема за превоз до всички нейни населени места, областния център и столицата. В общинския център има вътрешноградски автобусен транспорт, който обслужва 4 линии. Състоянието на автобусния парк не отговаря на съвременните изисквания. Съществуват възможности за проектиране на тролейбусен градски транспорт като екологична алтернатива на автобусния.

През територията на общината преминава единствената действаща теснолинейна железопътна линия в България „*Септември – Добринище, през Варвара, Велинград, Якоруда и Разлог*” - 80 км. Линията, която представлява директна транспортна връзка между Велинград и селата: Цветино, Магерово, Абланица, е също и обект на туристическа атракция.

Главният обслужващ път за общината е второкласният път от РПМ - **II-84** „*Звъничево – Ветрен дол – Велинград – Юндола – Якоруда – ок.п. Разлог*”, с дължина на територията на община Велинград - 40км. Това направление осигурява достъп на общината до Общоевропейския транспортен коридор №8 на север, посредством първокласния път **I-8** „*София – Ихтиман – Белово – Пазарджик – Пловдив*” и до Общоевропейския транспортен коридор №4 на запад, посредством второкласния път **II-19** „*Гоце Делчев – Банско – Разлог – Симитли – /София-Кулата/*”. Пътят **II-19** осигурява и по-лесен достъп на община Велинград до Р.Гърция през новия ГКПП “Илинден” при Гоце Делчев. Тези важни функции на път **II-84** предопределят интензивния транспортен трафик по него.

Южната част на общината се обслужва от третокласния път **III-843** „*Велинград – Сърница – Крушата*”, а път **III-842** „*Юндола – Голямо Белово – Белово*” е връзката на община Велинград на север с първокласния път **I-8**. Дължината на третокласните пътища е общо 65 км.

Дължината на Общинската пътна мрежа на община Велинград е 142,4 км. Това я нарежда сред общините с най-голяма дължина на Общинската пътна мрежа. Високопланинският характер на местната пътна мрежа и липсата на финансови средства за поддържането ѝ са

причина за влошеното състояние на голяма част от общинските пътища и затруднения достъп до населените места. Незадоволителното състояние на пътищата представлява сериозен проблем за транспорта. От Общинската пътна мрежа 48,8 км са с асфалтова настилка, 50% от която е на повече от 30 години и се нуждае от реконструкция. 55 км от пътната мрежа е с трошенокаменна настилка, която също е с нарушена повърхност и при извършване на покриване с асфалтова настилка, следва да се ремонтира. 38,6 км от общинската пътна мрежа е без настилка.

Уличната мрежа в общинския център е с трайна настилка, но поради недобро поддържане в последните години има участъци с влошено състояние. Съществуват необезопасени кръстовища, което създава условия за пътнотранспортни произшествия, бърза амортизация на транспортните средства, проблеми за пешеходното движение и влошаване на градската среда. Сериозен проблем представлява преминаването на републиканския път II-84 през центъра на града. В настоящия момент достъпът от Разлог-Якоруда към Велинград преминава през с. Юндола, Света Петка, влиза в града през ул. "Юндола", която не е оразмерена за подобен поток /ширина на платното – 7 м/ преминава през центъра на града, кръстовището пред ж.п. гарата, покрай пазара и се включва в пътя за Пазарджик.

6.2. Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяване

Гр. Велинград и с. Драгиново се водоснабдяват основно от Деривация „Бистришка” /разрепително № 1494 от 2003г./, разрешено водно количество до 240 л/сек -ползвано - 110 л/сек.

Други водоизточници са:

- Извор „Мократа пещера” - 30 л/сек;
- Извор „Легоринец” - 40 л/сек;
- Извор „Клептуза” - 50 л/сек;
- Извор „Суха лъка” - 30 л/сек.

Последните два захранват гравитачно водопроводната мрежа в най-ниските части на града. От 2005 г. извор „Суха лъка” не се ползва, поради разрушен от наводнение довеждащ водопровод.

Всички водоизточници с по-значителни дебита са включени в експлоатацията на водопроводната мрежа в община Велинград гравитачно или с помпени станции и водоеми. Наличните резервоари са 7 бр. с общ обем 8070 м³, като в 7 населени места няма изградени резервоари за питейна вода.

Действащата пречиствателна станция за питейни води /ПСПВ/ „Велинград” е с капацитет Q= 220 л/сек, като пречиства довежданите с общ водопровод питейни води от деривация „Бистришка” и извор „Мократа пещера”.

Предстои пускането на изградения стоманен водопровод Ф 500 мм от речно водохващане в местността „Водев чарк”, оразмерен за 220 л/сек. Решението по проекта е актуализирано и вече се изгражда включване на стоманения водопровод в ОШ на кота 934 в м „Лепеница” в дублиращо трасе от ПЕВП Ф 400 до АЦ Ф 400/ от деривация „Бистришка” до ПСПВ Велинград.

Дължината на изградените външни водопроводи е 47,3 км., а вътрешната водопроводна мрежа е с обща дължина 120 км.

Селата Св. Петка, с. Юндола, с. Пашово и махали се водоснабдяват чрез изградени ОШ и водоеми от налични водоизточници от събирателна деривация „Джаферица“ за язовир Белмекен. Захранването от Чакърица и Балабаница е общо 22 л/сек.

Останалите селища ползват местни водоизточници и имат обособено самостоятелно питейно-битово водоснабдяване в т.ч. водоеми и довеждащи водопроводи и вътрешно разпределени мрежи. Село Грашево се водоснабдява от м. Сивата вода и м. Чадъра, общо бл/сек; с Кръстава има речно водохващане 2.5 л/сек; селата Бирково, Враненци, Горно Дъбево, Бутрево и Рохлево имат местни водохващания.

Пореобладаващата част от водопроводната мрежа е направена от азбестопиментови и стоманени тръби през периода 1950-1980 г, така че над 88% от тях са физически амортизирани, с висока степен на аварии, което е причина за големи загуби /над70%/ и нисък КПД.

6.3. Електроснабдяване

Електроенергийни източници, електропроводи ВН

Източник на електроенергия за община Велинград се явява общата електроенергийна система на страната, посредством трансформаторната подстанция 110/20 kV „Велинград“.

Подстанцията, намираща се в източната част на града, има два трансформатора 110/20 kV, с инсталирана мощност 2x25 mVA. Електропроводът 110 kV „Лъджене“- АС 185 и дължина 26.6 км свързва п/ст „Велинград“ с ВЕЦ „Алеко“ /Пазарджик/. Друг електропровод 110 kV - АС 185 и дължина 33.4 км свързва п/ст „Велинград“ с п/ст „Якоруда“ Така подстанцията е включена двустранно в мрежата 110 kV, което позволява гъвкав експлоатационен режим и повишава сигурността на захранване при аварии.

Електроразпределителна мрежа СН

Същинското електрозахранване на населените места се осъществява посредством електроразпределителната мрежа средно напрежение /СН/.

Съществуващата мрежа СН в града е предимно кабелна. Част от изходящите кабели 20 kV са тип САПЕКТ, с много муфи и постоянно аварират, поради което постепенно се заменят с нови, като преобладаващите типове и сечения са САХЕКТ – 150 и 185 мм². Кабелната мрежа е сравнително добре развита.

Изградените до 1990г трафопостове са зидани -тип “градски” за кабели СН и тип “селски”- с въздушно захранване от ЕП 20 kV. Преобладаващите типове ТП са 2x400 kVA и 2x630 kVA. В крайните квартали на града и в селата има изградени и стълбовни /мачтови/ трафопостове. Последните тенденции в развитието и изграждането на електроразпределителната мрежа са за залагане на т.н. “компактни” трафопостове - КТП /метални, бетонови и др/, основно в две разновидности - с един или два трансформатора до 630 kVA. Разбира се има и изключения в зависимост от местоположението и проектните мощности на някои специфични консуматори /с по-големи или по-малки от споменатите мощности/.

Мрежата ниско напрежение /НН/ е предимно кабелна. Преобладаващия тип кабели са САВТ, САВТУ, а сеченията са оразмерени на база пренасяната мощност.

Селата от общината се захранват чрез въздушни изводи ЕП 20 kV и изградени трафопостове за комунално – битови нужди, предимно тип “А” и “Б” и мачтови, захранвани въздушно от отклонения и изводи 20 kV от п/ст “Велинград”. Състоянието на мрежата СН в общи линии е добро, но има участъци /захранващи по-малки села или махали/ със стара изолация, стоманени проводници и дървени стълбове, които се нуждаят

от ремонт. Мрежата НН за селата е въздушна, на дървени и бетонови стълбове, с голи стоманено алуминиеви проводници.

Всички населени места от общината са електрифицирани.

За изградените електропроводи на територията на общината са осигурени обслужващи коридори за профилактика и ремонт, които трябва да бъдат запазени независимо от връщането на земята. Съгласно Наредба №3 за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии, най малкото допустимо хоризонтално разстояние от крайните проводници на въздушните линии /ВЛ/, при неотклонено положение до сгради и съоръжения /предпазна зона на ВЛ, е както следва:

- в ненаселени места

-за ел. проводни до 20 kV - 10м

-за ел. проводни до 110 kV - 20м

- в населени места

-за ел. проводни до 20 kV – 2 м

-за ел. проводни до 110 kV – 4 м

В тази зона не се допуска проектиране и извършване на строително-монтажни и товаро-разтоварни работи, складиране на материали, гариране на строително-монтажна и транспортна механизация.

6.4. Озеленяване. Паркове и ландшафтно строителство

Град Велинград

В град Велинград в момента от специализирана фирма се поддържат 277.50 дка озеленени площи. От тях 140.40 дка е вегетативната площ или 50% от общата – при норматив за вегетативна 65-75%.Все още има зелени площи без настилка – 5.61 дка или 9% от алейната площ.

Съществуващите зелени площи са разпределени неравномерно по квартали и вътре в тях – има големи зони, в близост до които няма никаква озеленена/предвидена площ, което влошава и микроклимата им. Недостиг на нормативна зелена площ, съгласно брой на населението – за кв.Каменица – 93 дка, за кв.Чепино - 37 дка, без да се има предвид резерв при увеличаване на населението.

Отредени по плана на града, но невключени за изграждане и поддържане са 14.53 дка. Голяма част от тези площи, а и от поддържаните в момента са под 1-2дка, което ги прави неефективни за използване като такива. Направено е предложение те да се устроят като детски и спортни площадки, от които населението в града има необходимост и които са крайно недостатъчно.

Поливната система е стара, на места не е поставена при изграждането-напр. бул. „Съединение“, на повечето места е повредена при непрекъснатите прекопавания за преминаване на кабели и др.

Над 70% от декоративната растителност по улиците е с различни повреди – главно от преминаващи през короните кабели и е необходима подмяната ѝ и съобразяване с профила на – ширина на тротоара, тип застрояване и пр.

Кметства

По плана за кметствата според норматива са необходими 75 дка, има недостиг от 5 дка, ако се осъществят площите по план. Почти няма актувана като публична общинска

собственост площ. Но с изключение на две площи в Драгиново – липсват каквито й да е действия за озеленяването им.

Общия извод е, че териториите, отредени за озеленяването на общината, са резерв в рамките на площите на които е възможно да се развива инфраструктура за геотермално отопление, но дотолкова, доколкото няма да пречи за реализацията на предвиденото по план озеленяване.

Като възможност за отопление с термopомпи на публични сгради би могла да се използва площта на Централен минерален плаж и ивицата, обособена до ул. „Евлоги Георгиев” от страната на ЦМП.

7. Екологично състояние и рискове

Атмосферен въздух

Табл:13.Емисии на вредни вещества за община Велинград за периода 2007 - 2011 година (в тонове)

Година	Серни окиси (SOx)	Азотни окиси (NOx)	Неметанови летливи органични съединени (NMVOC)	Метан (CH4)	Въглероден окис (CO)	Въглероден двуокис (CO2)	Двуазотен окис (N2O)	Амоняк (NH3)
2011	14,6	2,9	45,05	33,48	0,28	2575,49	0,07	0
2010	9,54	2,3	41,87	24,84	0,27	2620,86	0,04	0
2009	4,95	1,38	39,99	14,55	0,14	1842,26	0,01	0
2008	4,43	1,21	30,39	14,98	0,09	1543,94	0,01	0
2007	7,49	1,57	28,31	11,32	0,09	1596,36	0,01	0

Източник: РИОСВ- Пазарджик

Изводи:

В план за развитие 2014 – 2020 е отчетено, че автомобилният транспорт в съчетание с лошото състояние на пътните настилки, нередовното измиване на улиците, остарелият автомобилен парк и увеличеният трафик в отделни периоди (поради това, че общината е туристически център) засилват негативното въздействие върху състоянието на въздуха.

Друг източник за емисии на вредни вещества са горивните инсталации от административния и битов сектор – серни, азотни и въглеродни оксиди, летливи органични съединения, прах, сажди и др. Част от хотелите се отопляват с топла минерална вода, включително няколко сгради за образователни услуги, едно читалище, църква и джамия. Останалите използват електроенергия, дърва, въглища, нафта, мазут и др. Въздействието на тези емисии върху качеството на въздуха е основно през зимните месеци.

8. Отпадъци

Община Велинград има разработена и действаща „Програма за управление на дейностите с отпадъците”, която е приета с решение на Общински съвет – Велинград на 05.2004г., същата е актуализирана през 2010 г. и е със срок на действие 2010 г. – 2014г. Направената актуализация към настоящия момент не отговаря на новия ЗУО и подзаконовата нормативна база.

Населението в общината е обхванато на 100% по отношение на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на твърдите битови отпадъци. Има малки изключения, но те са резултат на специфични за общината дадености. В община Велинград това са три махали, разположени високо в планината, в които постоянно пребиваващите жители са много малко.

Общината е обхванала на 100% населението и чрез системата за разделно събиране на масово разпространените отпадъци от опаковки, като са разположени контейнери и в по-малките населени места, въпреки че включването на населени места с по-малко от 5000 жители не е задължително след въвеждане на законовата разпоредба от 13. 07. 2012 г.

През 2007г. за град Велинград са доставени 160 броя жълти контейнери с обем $V=1,1$ куб.м. за събиране в тях на хартия, пластмаса и метал и 90 броя зелени контейнери тип „Иглу“ за събиране в тях на отпадъци от стъкло. В община Велинград през 2007г. е въведена двуконтейнерна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. В град Велинград има 102 точки за събиране на МРО, в които са разположени общо 250 броя контейнери – от тях 160 броя пластмасови жълти контейнери за пластмаса, хартия и метали тип „Бобър“ с обем 1,1 куб.м. + 90 броя пластмасови зелени контейнери тип „Иглу“ с обем 1400 л. и още допълнително са поставени: - 6 броя пластмасови, жълти кофи за МРО с обем всяка една – 360 л.; - 9 броя пластмасови, жълти кофи за МРО с обем всяка една – 240 л.

През месеците септември и октомври 2011 г., във връзка с изпълнение на предписание дадено от РИОСВ – Пазарджик с протокол №15-076/19.07.2011 г. на два транша от фирма „ЕКОБУЛПАК“ АД – София бяха доставени допълнително съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки: Жълта кофа с Обем $V = 360$ литра и Жълта кофа с Обем $V = 240$ литра за разделно събиране на в тях на хартия, пластмаса и метал, както и зелени контейнери тип „Иглу“ за събиране на стъклени отпадъци. Доставените съдове са разпределени във всички населени места по кметства и кметски наместничества в зависимост от броя на населението, което живее в тях и количествата отпадъци, които се формират. С поставянето на тези съдове отчитаме **100% обхванато население в община Велинград от системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки.**

Общо в общината са разположени контейнери за МРО с общ обем от 324 500л.

На територията на община Велинград ПУДООС е финансирало 1 проект за домашно компостиране. Проектът в община Велинград е действащ. Раздадени са 140 бр. компостери с вместимост 250 л.

9. Устройство на територията

Община Велинград включва 21 населени места, от които един град.

Общината има изработен и приет общ устройствен план, който съответства на визията и целите за развитие.

В процес е изработването на Интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Велинград

Всички населени места имат разработени подробни устройствени планове.

Велинград има разработен цифров модел на подробен устройствен план, което значително повишава качеството на услугите.

10. SWOT анализ

Поради непредоставени данни от EVN за енергопотреблението (независимо от нормативно установеното задължение) не се прави анализ на потреблението на електроенергия.

SWOT анализът е връзката между аналитичната част и стратегическата част на настоящия документ. Въз основа на аналитичната част авторският колектив предлага следния SWOT анализ.

Силни страни:	Слаби страни:
Общината разполага с уникални природни и климатични дадености: минерални води, максимален брой слънчеви дни; наличие на падове по реките; подходящи почви; голям процент горски площи; Наличие на плоски покриви на големите жилищни и административни сгради; Добре изградена и развита дърводобивна и дървопреработвателна промишленост; Изградена нова хотелска и почивна база и ремонтирана санаторно възстановителна база; Благоприятни почвени и климатични условия Наличие на минерални води, част от които са предоставени временно за ползване на община Велинград. Големи по площ горски територии; Общината има изработен общ устройствен план Приети стратегии и програми за развитие на общината- ИПГВР Има организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места, включително и разположени съдове за разделно събиране на масово разпространени отпадъци от опаковки.	Ниска заетост и висока безработица; Ниски доходи и жизнен стандарт; Диспропорции в социално-икономическото развитие на населените места; Слаба пазарна ориентация на МСП; Неизградена инфраструктура на бизнеса; Недостатъчна модернизация на аграрния сектор; Дребно фамилно стопанство и примитивни условия в земеделските и животновъдни структури; Разпръснати стопанства. Амортизиран сграден фонд; Бавно внедряване на нови технологии Остарели производствени мощности; Слабо използване на потенциала за научно-изследователската дейност и сътрудничество с бизнеса; Неразработен подземен кадастър; Слаба ефективност при използване температурата на минералната вода за отопление; Изчерпан дебит по издадени разрешения; Постоянно разкопаване на уличната мрежа и некачествено възстановяване; Некачествени енергийни обследвания; Недостатъчна информационна кампания по отношение възможностите за реализиране на инвестиционни намерения за мощност до 30 kW; Непълна информация по отношение на енергийните спестявания поради събиране на информация от официални източници
Възможности:	Заплахи:
Привличане на инвестиции чрез Структурните фондове на ЕС; Благоприятна среда за развитието на най – иновативните технологии за енергийни спестявания; Благоприятна среда за комплексно	Висок коефициент на безработица; Ниски доходи и нисък жизнен стандарт; Остарял сграден фонд; Негативно влияние на климатичните промени, енергийната зависимост;

използване на минералните води; Наличие на сгради с плоски покриви, публична собственост, с максимално ползвана електроенергия през деня, с възможности за ефективно и евтино използване на фотоволтаици - инсталирана мощност до 30 kW.	Слабо развита бизнес –инфраструктура; Изтичане на висококвалифицирани кадри и млади хора от общината; Задълбочаващи се демографски проблеми; Незаконно изсичане на горите; Закриване на общинската болница;
---	---

Индикатори за наблюдение

За да се отчете степента на постигане на заложените цели и мерки на Краткосрочната програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Велинград е необходимо да се използват *индикатори за резултат*. Индикаторите обхващат, както физически характеристики (параметри), така и финансови по отношение реализацията на поставените цели и приоритети, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни.

Индикаторите за резултат са (по възможност) количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и целите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Препоръчва се индикаторите за въздействие да не бъдат използвани или да бъдат сведени до минимум, поради сравнително дългия период от време до тяхната проява и това са:

- Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) в % от БВП;
- Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление;
- Повишаване на енергийната ефективност;
- Намаляване на енергийната интензивност на БВП (специфичен национален ангажимент);

Глобален екологичен индикатор - емисии на парникови газове на човек през 2007 г. (приравнени към CO₂ еквивалент)- 0.044;

Със специфични количествени индикатори за наблюдение ще се отчита постигнатия напредък по изпълнението на специфичните цели и приоритетите за развитие на Община Велинград.

Заинтересовани страни

Под заинтересовани страни се разбират всички лица, групи хора, институции или фирми, които имат отношение към изпълнението на Краткосрочната програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Велинград биха имали пряк или косвен ефект от неговата реализация.

При установяването на заинтересованите страни е необходимо да се ръководим от следните принципи:

- информираност на гражданите и стимулиране тяхното активно участие в процеса на вземането на решения на местно ниво – основен принцип в съвременното местно самоуправление;
- правилно взаимодействие между различните заинтересовани страни - механизъм за изграждане на местен капацитет за планиране и реализация на ефективни местни политики;
- партньорство между местната власт, граждани, НПО и бизнеса – необходим процес за правилното и модерно развитие на общината;
- координираност на усилията за постигане на крайните цели.

Основните заинтересовани страни за реализация и мониторинга на Плана за реализиране на Програмата за използване на ВЕИ в община Велинград могат да бъдат следните групи:

- Социално и икономически активни граждани на общината;
- Неправителствени, браншови и други представителни организации;
- Групи в неравностойно положение;
- Общинска администрация;
- Медии – регионални и национални;
- Местни фирми, работодатели в областта на ЕЕ и ВЕИ;
- Научни и изследователски центрове;
- Други общини;
- Международни партньори.

Очакван ефект

Инвестициите във възобновяеми енергийни източници предлагат осезаеми ползи за околната среда и икономиката, а настоящата програма прави възможни такива инвестиции. Основните ползи са:

- **Финансови икономии** – Ефектът се наблюдава както в домакинствата, така и в общинските учреждения. Инвестициите в производството и потреблението на ел. енергия от ВЕИ намаляват потреблението на скъпите в момента енергоизточници, а от това и годишните сметки за потребление се редуцират;
- **Повишаване на конкурентоспособността** – Инвестициите в производството на ВЕИ биха довели до по-голяма степен енергийна независимост и биха дали положителен ефект върху производствения капацитет и разходи на предприятията. По-малките оперативни разходи означават по-голяма конкурентоспособност;

- **Ползи за околната среда** – Инвестициите в производството на възобновяеми енергийни източници намаляват емисиите на въглероден диоксид и така допринасят пряко за чиста околна среда.

Мониторинг, оценка и отчет

Изпълнението на Краткосрочната програма е свързано с организирането и контрола на дейностите за насърчаване на използването на ВЕИ и биогорива. Необходимо е създаването и поддържането на информационна база за енергопотреблението в общината и бази данни по ВЕИ, както и на анализи и оценки.

Обучение и информиране

За да се подходи по отговорно към сериозността и отговорността на процесите, свързани с използването на ВЕИ, общината ще бъде ориентирана към ангажиране на специалисти с високо качество на професионалният им труд. Това е важно условие за гарантиране качеството на проектите.

Съществена част от бъдещата дейност е свързана с прилагането на ЗЕЕ и ЗВЕИ и ще бъде посветена на мащабна обществена кампания за енергоспестяване, използване на ВЕИ и нова култура на потребление.

В тази връзка е необходимо да се направи:

- Обучение по енергиен мениджмънт на служители от общинската администрация;
- Информационни кампании за населението;
- Специализирани информационни дни по ВЕИ;
- Регионални и Общински семинари;
- Подкрепа на професионалното образование и обучение на територията на община Велинград за подпомагане на учебния процес и други извънкласни дейности, свързани с усвояването на допълнителни знания по енергоспестяване, енергийна ефективност и ВЕИ.
- Сътрудничество с експерти от водещи научни звена с доказан опит в разработване и прилагане на нови енергийни технологии по енергоспестяване, ВЕИ и управление на енергийни процеси;
- Партньорство с фирми, предлагащи енергийно-ефективни услуги;

11. Визия, цели и приоритети за развитие на общината

В План за развитие 2014 – 2020 са заложили следните секторни мерки:

Марка 6.5.: Приложение на мерки за енергийна ефективност в обществените и жилищни сгради

Интегралната част от устойчивия растеж на Европа, според стратегия "Европа 2020", е 20 % увеличение на енергийната ефективност. Фокусира се върху ремонтни дейности, целящи приложение на мерки за енергийна ефективност в обществените сгради, но и в жилищни сгради и най-вече в монгофамилните.

Марка 6.6.: Разширяване на газопреносната мрежа и ползването на ВЕИ

До 2020 г., делът на ВЕИ в крайното енергийно потребление да достигни 17 %.

Инициативите в тази сфера са предимно на частния сектор. Ролята на общинската администрация е да ги насърчава и подкрепя. Следва да се оползотворят ресурсите и възможностите за използване на геотермалната енергия в общината. Желателно е реализирането на проекти за газификация на населените места – гр. Велинград.

Стратегическа рамка

Енергийната стратегия на Република България има следните главни цели:

- насърчаване на инвестициите в енергийна ефективност при крайните потребители;
- подкрепа, включително чрез държавни гаранции, на проекти за управление на потреблението, които имат значителен социален ефект;
- насърчаване развитието на по-икономични от електрическата енергия възможности за отопление и подобряване на достъпа на населението до тях;
- пренасочване на електрическата енергия към по-високотехнологични нужди на икономиката и намаляване на цената ѝ чрез отлагане на скъпи инвестиции (изграждането на ефективни системи за газификация или топлофикация, изисква по-малко средства, отколкото изграждането на електрическа мощност за задоволяване на същото потребление);
- подобряване на ефективността в процесите на преобразуване на енергия;
- насърчаване на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия;
- намаляване на енергийните загуби.

Главна стратегическа цел на община Велинград:

ЕНЕРГИЙНО ЕФЕКТИВНА И НЕЗАВИСИМА ОБЩИНА С ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА И НАМАЛЕН РАЗХОД НА ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ.

Програмата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Велинград си поставя **три специфични цели:**

Специфична цел 1: Подобряване на средата за живот и труд в общината, чрез ефективно използване на енергийните източници

Ефективното използване на енергийните източници ще подобри условията за живот в общината от екологична гледна точка. Подобряването на енергийната ефективност на сградите ще доведе до по-добри условия за работа и труд както през топлите, така и през студените месеци на годината.

Мярка 1.1: Намаляване разходите за енергия в обекти и сгради, финансирани от общинския бюджет

Обследване за енергийна ефективност и саниране на сгради, общинска собственост

Монтиране на слънчеви колектори на сгради общинска собственост

Мярка 1.2 Повишаване нивото на информираност, култура и знания на местната общност относно използването на ВЕИ

Обучение на общинска администрация за работа по проекти от фондовете по ЕЕ

Изграждането на ВЕИ мощности на територията на общината

Информационни кампании сред местната общност

Намаляване на разходите на домакинствата за енергия

Специфична цел 2: Създаване на условия за активизиране на икономическия живот в общината:

Подобряването на екологичната ефективност ще доведе до освобождаване на капитали, които ще могат да се вляят в икономиката на общината и по този начин да подобрят стандарта на живот на населението. Ще се подобрят и условията за създаване на бизнес в общината, което може да повлияе върху привличането на инвестиции, конкурентоспособността на малките и средни предприятия и активизиране на икономическия живот. Мерките в Програмата за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми енергийни източници биха могли да доведат до откриване на нови работни места. Ще намалее и енергийната зависимост на общината.

Мярка 2.1. Увеличаване на използваната енергия от ВЕИ в частния сектор

Повишаване на информираност сред инвеститорите;

Популяризиране на източници за финансиране на ВЕИ проекти

Мярка 2.2. Стимулиране на бизнеса за изграждане на ВЕИ мощности на територията на общината

Създаване на благоприятни предпоставки за инвестиране във ВЕИ мощности;

Увеличен дял на бизнес инвестициите във ВЕИ.

Специфична цел 3: Намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферата;

Използването на възобновими енергийни източници ще намали използването на изчерпаеми енергийни ресурси, които са основни източници на замърсяване на околната среда. Това се отразява и върху промяната на климата. По този начин община Велинград ще даде своя принос за заложените цели за редуциране на емисиите на въглероден диоксид.

Мярка 3.1. Увеличаване на използваната енергия от ВЕИ

Намаляване на въглеродните емисии, изхвърляни от публичния сектор

Намаляване на въглеродните емисии, изхвърляни от частния сектор

11.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ

Като основа за изготвяне на програмата се използва анализ на потенциала на енергията от възобновяеми източници, които са налични като природен ресурс на територията на общината.

11.1.1. Слънчева енергия

Продължителността на слънчевото греење се отразява върху температурата на въздуха и валежите. Интензивността на сумарната слънчева радиация е в пряка зависимост от височината на слънцето над хоризонта и от прозрачността на въздуха.

Слънчево време в Община Велинград има 2157 часа през годината. Най-много слънчеви часове има през август – 304, а най-малко през декември – само 81 часа. По сезони най-много слънчево греење има през лятото – 832 часа (38,6 % от слънчевото греење), на второ място е пролетта - 538 часа (24,9 %), на трето място е есента - 504 часа (23,4 %) и на последно място е зимата - само 283 часа (13,1 %).

Общината е с добра радиационна характеристика, която не стимулира вторични химични реакции за повишаване нивото на замърсяване на въздуха.

11.1.2. Вятърна енергия

Критериите, на базата на които се прави оценка на енергийния потенциал, са средномесечна скорост на вятъра - V (m/s), на 10 m височина от повърхността и плътност на енергийния поток (W/m^2). Скоростта на вятъра обуславя мекия климат в общината. Общо взето Чепинската котловина е защитена от ветровете, защото е съложена от всички страни с планини и планински възвишения. Преобладаваща посока на вятъра е – североизток. Средногодишна честота на тихо време /безветрие/ - 59,80 %. Духат обикновено т.нар. "горски бризи", преобладаващата компонента на които са югозападните и североизточни ветрове. Местен вятър тук е "вечерникът". През летните горещини той внася прохлада в котловината. Твърде характерно е действието на северозападният вятър, свързано с валежите. Местните хора знаят – явят ли се мъгли над Арапчал и Каменица – ще вали. Средногодишната скорост на вятъра за Велинград е 1,5 м/сек, а за Юндола – 1,4 м/сек. Общо взето средномесечната и годишна скорост на вятъра е равномерна

11.1.3. Водна енергия

Основната дренажна артерия на общината е Чепинската река. Тя се явява един от най-пълноводните притоци на р. Марица. Водосборният ѝ басейн съвпада с границите на общината. Изворите ѝ са южно, югоизточно от вр. „Малка Сютка“. В началото (р. Рибна – Балък дере) навлиза в дълбока долина и протича напърно през Чепинската котловина, където (под названието Стара река, Банска река) на места се използва за напояване. Като Чепинска река тя се образува южно от кв. „Чепино“ от вливането на още три реки – Лепеница, Бистрица и Абланица. В началото на кв. „Чепино“ приема и водите на карстовият извор „Клептуза“ (580–1160 л/сек). От ляво в кв. „Лъжене“ се влива р. Луковица, която извира под Юндола. По-надолу реката приема водите на р. Еленка. В котловината се влива най-големият ѝ приток – р. Мътница, след с. Драгиново продължава на север в живописния Чепински пролом между ридовете Алабак и Къркария. След с. Ветрен дол реката навлиза в Тракийската низина и се разбива на няколко ръкава. Най-големите притоци на реката са Софан дере, Абланица и Мътница. Дължината ѝ е около 87 км, а водосборният ѝ басейн – 899,6 км².

11.1.4. Геотермална енергия

Геоложка основа:

Районът попада в Западно – Родопският блок на Родопския масив. Геоложката основа е изградена от метаморфни, магмени и седиментни скали. Метаморфните скали се свързват с докамбрийско – гранитоидите с палеозойска, а седиментните с неозойска възраст. Докамбрий е представен от Пра – Родопската надгрупа. Дебелината на надгрупата не превишава 900 м. Рупчоската група в Чепино е представена от Чепеларската, Богутевската и Вълчанската свити. Чепеларската свита се разкрива на югозапад и на север от Велинград. Тя е изградена от алтерниращи биотитови, мусковитови и двуслюдни дребнозърнести гнайси, шисти, гнайсошисти, амфиболити, мрамори, нечисти мрамори. Разкрива се югозападно и северно от Велинград. Дебелината на Чепеларската свита е от 200 до 800 метра. Богутевската свита се разкрива над Чепеларската свита и има най-широко разпространение в Чепино. Асеновградската група се среща по долините на р. Чукура от „Клептуза“ до „Беглика“. От физикогеоложките явления и процеси най-широко са разпространени: Карста; Сипеите; Срутищата. Процесите на карстификация са силно развити в мраморите от Доброостанската свита.

Срещат се както повърхностни форми:

-Губилища;

-Понори, и др.,

така и подземни форми:

-Пещери (Мократа пещера).

Срутищата и сипеите се срещат по проломите и ждрелата на реките прорязващи метаморфния скален масив. Масивът е силно напукан вследствие претърпяната тектонска обработка. На места са образувани скални потоци и реки.

Хидротермални находища.

Минералните води в общината извираят непосредствено от делувиялните отложения и младотерциерните наслаги. Локалното обогатяване на минералните води с радон в хидротермалното находище „Чепино“ е свързано с мантийни или пегматитови жили, които съдържат присъединени радиоелементи. Повишаването на температурата и увеличаването на минерализацията на водата, зависи от дълбочината на циркулацията им – най-високи са в Драгиново и постепенно намаляват към кв. „Чепино“. Най-висока е температурата на водата в Драгиново – 94°C. С най-голям дебит е хидротермалното находище „Чепино“ (62 л/сек). Тук водата е радонова (радиоактивна). Хидротермалните находища в общината са четири – Чепино, Лъжене, Каменица и Драгиново. Общият дебит

на минералната вода възлиза на около 175 л/сек със средна температура около 60°C. При модернизиране на водоснабдителната система на термалните води, общият дебит при върхово натоварване ще може да достигне 275 л/сек със средна температура 60°C. Велинградският термоводоносен басейн е един от най-крупните и сравнително добре проучени в цялата южнобългарска термална област. Водните му ресурси възлизат на не по-малко от 160 л/сек., от които 150 л/сек. са разкрити и подготвени за експлоатация. Огромните ресурси на този басейн са съсредоточени на територията на Велинград 140 л/сек. или 80 %. Половината от тези ресурси се падат на Чепинското находище, което има голяма радиоактивна мощност, превишава два пъти мощността на Нареченското находище. Минералните води на Велинград в количествено и качествено отношение съчетават едновременно курортните възможности на водите в Хисар, Баня – Пловдивско и Нареченски бани.

Табл.1.

находища	извори	Дебит l/s	Температура °C	Минерализация	Радиоактивност /в емани/
Чепино	18	70	22 - 48	0.20 – 0.24	68 - 73
Лъджене	48	35	22 - 60	0.20 – 0.60	4 - 17
Каменица	11	30	53 – 90.5	0.65 – 0.82	6 - 18

Източник: Общинска администрация Велинград.

Сумарният дебит на естествените извори е около 110 л/сек с температура от 22°C до 78°C. Чрез сондажи дебитът се увеличава на около 130–150 л/сек, а температурата достига до 91°C. Всички води са хидрокарбонатни, натриеви, флуорни, сулфатни и др. с променлив йонен състав. Съдържанието на аниони и катиони в различните извори е различно. Минералните води имат още в състава си голямо разнообразие от редки и разсеяни елементи. Водоизточниците са групирани в трите квартала на града. В разположението им съществува температурна и геохимична зоналност. От юг към север нараства температурата, солевото съдържание, количеството на сулфатите, натрия, флуора и силициевия диоксид. Горещите води съдържат и сулфиди. В квартал Чепино се намира един от най-големите термални извори в страната с дебит над 60 л/сек. Водите са алкални (карбонатни, сулфатни, натриеви) и флуорни с ниска минерализация до 0,24 г/л и температура до 48°C. Отличават се с повишена радиоактивност от 70 до 80 емана. Съдържат сравнително повишени концентрации на волфрам, сребро и др. В квартал Лъджене, по долината на река Луковица има 42 минерални извора и 6 сондажа.

Температурата на водите нараства от запад на изток от 22°C до 66°C. По състав водите са предимно флуорни. От микроелементите присъстват антимон, индий и арсен. В квартал Каменица се намират най-горещите минерални води с температура до 91°C. Те са сулфатно-хидрокарбонатни, натриеви флуорни (флуорид от 7 до 12 mg/l), силициеви (мета-силициева киселина – до 137 mg/l) и с по-висока обща минерализация до 0,82 g/l. Някои води имат хидросулфиди. От микроелементите се съдържат стронций, волфрам, галий, антимон, арсен и др. Водните запаси и източници в района на общината реки, карстови и минерални извори са фактор, който е способствал за развитието на селищната мрежа, стопанската дейност и развитието на балинеолечебният отдих и туризъм като цяло.

11.1.5. Енергия от биомаса

Община Велинград е в процедура за „Комбинирана процедура за проектиране и

изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по ОП 2 „Околна среда”. На територията на община Велинград ПУДООС е финансирало 1 проект за домашно компостиране. Проектът в община Велинград е действащ. Раздадени са 140 бр. компостери с вместимост 250 л. От проверените на място домакинства, може да се направи заключение, че компостерите се използват по предназначение и са в добро състояние. В общината обаче няма списък и пълна информация за всички домакинства, получили компостери по проекта. Произведеният компост се използва от домакинствата за дворни градини, саксии, тротоарни озеленявания.

11.2. Използване на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта.

В съответствие с европейското законодателство и в изпълнение на поетите в преговорния процес ангажменти и препоръки на ЕК в Република България е разработен Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (Обн., ДВ, бр. 49 от 19.06.2007 г.). Основните цели на закона са свързани с диверсификацията на енергийните доставки, намаляване на разходите за внос на енергийни ресурси и енергия, повишаване на капацитета на малките и средните предприятия, производители на енергия от ВЕИ и АЕИ и производители на биогорива и други възобновяеми горива, опазване на околната среда и създаване на условия за постигане на устойчиво развитие на местно и регионално ниво. Целите ще се постигнат чрез насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от ВЕИ и АЕИ и насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива. С този закон се постига пълна хармонизация с Директива 2001/77/ЕС за насърчаване производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния пазар на електроенергия и Директива 2003/30/ЕО за насърчаване използването на биогорива или други възобновяеми горива в транспорта. В закона са регламентирани обществените отношения, свързани с насърчаване производството и потреблението на електрическа, топлинна и/или енергия за охлаждане от ВЕИ и АЕИ, както и производството и потреблението на биогорива. С разпоредбите на закона се въвеждат изисквания за производството и потреблението на биогорива, което ще доведе до намаляване на вредните емисии от транспортния сектор и използването на конвенционални горива. Законът предвижда разработването на национални индикативни цели за:

- насърчаване потреблението на електрическа енергия, произведена от ВЕИ;
- насърчаване потреблението на биогорива в транспортния сектор.

В закона е предвидено разработването на национални индикативни цели за насърчаване потреблението на биогорива и други възобновяеми горива в транспортния сектор, които се определят като минимален дял от крайното годишно потребление на автомобилни бензини и дизелово гориво. Целите се приемат от Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката и енергетиката и министъра на транспорта. Съгласно разпоредбите на закона производителите и вносителите на течни горива за нуждите на транспорта са длъжни да предлагат на пазара горива от нефтен произход, смесени с биогорива в процентно съотношение, определено с наредбата по чл. 8, ал. 1 от

Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ). Биогоривата могат да се употребяват в транспортния сектор в чист вид или под формата на смеси, като съставна част на течните горива от нефтен произход за двигатели с вътрешно горене. Смесването на биогоривата с течни горива от нефтен произход се осъществява само в данъчни складове, лицензирани по реда на Закона за акцизите и данъчните складове. Потреблението на биогорива се подчинява на техническите и качествените изисквания към биогоривата и техните смеси с течни горива от нефтен произход, определени в Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол от ЗЧАВ.

Качеството на горивата се контролира от Държавната агенция за метрологичен и технически надзор чрез Главна дирекция „Контрол на качеството на течните горива”.

12. ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НПДЕВИ

От правилния избор на мерки, дейности и последващи проекти зависи тяхното успешно и ефективно изпълнение. При избора е необходимо да бъдат взети предвид:

- достъпност на избраните мерки и дейности;
- ниво на точност при определяне на необходимите инвестиции;
- проследяване на резултатите;
- контрол на вложените средства.

12.1. Административни мерки:

При изготвяне на дългосрочните и краткосрочни програми за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници на територията на общината следва да бъдат заложени и списък от административни мерки, имащи отношение към реализирането на програмите.

Примери за административни мерки:

- При разработване и/или актуализиране на общите и подробните устройствени планове за населените места в общината да се отчитат възможностите за използване на енергия от възобновяеми източници;
- Да се премахнат, доколкото това е нормативно обосновано, съществуващите и да не допускат приемане на нови административни ограничения пред инициативите за използване на енергия от възобновяеми източници до 30 kW;
- Общинската администрация да подпомага реализирането на проекти за достъп и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, потребление на газ от възобновяеми източници, както и за потребление на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;
- Общинската администрация да подпомага реализирането на проекти на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;
- Общината да провежда информационни и обучителни кампании сред населението за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от възобновяеми източници.

Община Велинград е заложила в своя план за развитие до 2020 г. следните цели:

- Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25%”;
- устойчив растеж нисковъглеродна икономика, ВЕИ, конкурентоспособност чрез ефективно използване на ресурсите, добра бизнес среда за МСП и активно предприемачество;
- Енергийна ефективност – Създаване на предпоставки за преминаване към нисковъглеродна икономика, намаляване на енергийната зависимост от традиционни източници чрез по-широко въвеждане на възобновяеми енергии, постигане на енергийна ефективност и модернизирание на транспортния сектор.

13. Финансово-технически мерки:

13.1. Технически мерки:

Програмата трябва да отразява наличието и възможностите за съчетаване на мерките за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници с тези, насочени към повишаване на енергийната ефективност.

- Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници и мерки за енергийна ефективност при реализация на проекти за реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост - държавна и общинска;
- Изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници върху покривните конструкции на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост - държавна и общинска;
- Подмяна на общинския транспорт, използващ конвенционални горива с транспорт използващ биогорива при спазване на критериите за устойчивост по чл. 37, ал. 1 от ЗЕВИ и/или енергия от възобновяеми източници;
- Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане и реконструкция на мрежите за улично осветление на територията на общината;
- Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане и реконструкция на парково, декоративно и фасадно осветление на територията на общината.

До края на 2020 г., дялът на ВЕИ в крайното енергийно потребление да достигне 17 %. Инициативите в тази сфера са предимно на частния сектор. Ролята на общинската администрация е да ги информира, насърчава и подкрепя. Следва да се оползотворят ресурсите и възможностите за използване на геотермалната и слънчева енергия в общината. Желателно е реализирането на проекти за газификация на населените места – гр. Велинград и селата.

13.2.Източници и схеми на финансиране:

Подходите на финансиране на общинските програми са:

- **Подход „отгоре - надолу”:** състои се в анализ на съществуващата законова рамка за формиране на общинския бюджет, както и на тенденциите в нейното развитие. При този подход се извършват следните действия:
 - прогнозиране на общинския бюджет за периода на действие на програмата;
 - преглед на очакванията за промени в националната и общинската данъчна политика и въздействието им върху приходите на общината и проучване на очакванията за извънбюджетни приходи на общината;
 - използване на специализирани източници като: оперативни програми, кредитни линии за енергийна ефективност и възобновяема енергия (ЕБВР), Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници”, Национална схема за зелени инвестиции (Национален доверителен фонд), Международен фонд „Козлодуй”, договори с гарантиран резултат (ЕСКО договори или финансиране от трета страна).
- **Подход „отдолу - нагоре”:** основава се на комплексни оценки на възможностите на общината да осигури индивидуален праг на финансовите си средства (примерно: жител на общината, ученик в училище, пациент в болницата, и т.н.) или публично-частно партньорство.

Комбинацията на тези два подхода може да доведе до предварителното определяне на финансовата рамка на програмата).

Основните източници на финансиране са:

- Държавни субсидии - републикански бюджет;
- Общински бюджет;
- Собствени средства на заинтересованите лица;
- Договори с гарантиран резултат;
- Публично частно партньорство;
- Финансиране по Оперативни програми;
- Финансови схеми по Национални и европейски програми;
- Кредити с грантове по специализираните кредитни линии.

Забележка: Информацията за схемите на финансиране е достъпна на Интернет страницата на АУЕР (Финансиране).

8. ЦЕЛИ

Цел 1: Участие и подкрепа от община Велинград за проекти, свързани с геотермално отопление, за които е предвидено максимално ползване на топлинната енергия

Цел 2: Участие и подкрепа от община Велинград за проекти, свързани с изграждане и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 30 kw включително върху покривни и фасадни конструкции на сгради и върху урегулирани поземлени имоти към тях в границите на урбанизираните територии в община Велинград.

Дейност 1: намаляване на такси

Дейност 2: Участие от община Велинград в проекти, свързани с изграждане и въвеждане в експлоатация на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 30 kw включително върху покривни и фасадни конструкции на общински сгради и върху урегулирани поземлени имоти към тях в границите на урбанизираните територии в община Велинград

Цел 3: Подкрепа от община Велинград за проекти, свързани с газификация;

Цел 4: Участие и подкрепа от община Велинград за проекти, свързани с изграждане на термопомпи.

14. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Програмата за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници на територията на общината е в пряка връзка с плана по енергийна ефективност.

Целеният резултат от изпълнението на програмата е:

- намаляване на потреблението на енергия от конвенционални горива и енергия на територията на общината;
- повишаване сигурността на енергийните доставки;
- повишаване на трудовата заетост на територията на общината;
- намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;
- повишаване на благосъстоянието и намаляването на риска за здравето на населението.

